

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Δ'.
ΑΡΙΘ. 39

Ἐν Πειραιεὶ Ἰούλιος
1886

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΧΙΛΛΕΡΟΥ
ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ

ΥΠΟ

Γ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Πρόδομος της ανύσσης)

ΚΑΡΟΛΟΣ εἰσέρχεται συνομιλῶν μετὰ τινος ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ διὰ τῆς μέσης θύρας. Οἱ Αὐλικοί, οἵτινες ἐν τῷ προδόμῳ ἴστανται ἅμα τῇ ἀφίξει των ἀποχωροῦσι.

ΚΑΡΟΛ. Πρὸς ἐμὲ γράμμα;— Πλὴν πρὸς τί ἢ κλείς αὐτή;
'Αμφότερα δὲ τόσον μυστηριωδῶς ἐπιδοθέντα εἰς ἐμέ;... Πλησίασον.
Πόθεν ἔλαβες ταῦτα;

ΑΚΟΛ. (μυστηριωδῶς) Ὡς μοι ἔδωκε
νὰ ἐννοήσω ἢ Κυρία, κάλλιον
νὰ μαντευθῆ ἐπόθει ἢ νὰ γνωρισθῆ.

ΚΑΡΟΛ. (ὀπισθοδρομῶν) Κυρία; (ἀτενίζων ἀκριβέστερον τὸν ἀκόλουθον.)

Πῶς; — Τί; — Ποῖος εἶσαι σύ λοιπόν;

ΑΚΟΛ. Τῆς μεγαλειότητος εἴμ' ἀκόλουθος.

ΚΑΡΟΛ. (ἐντρομος ὄμῳ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐμφράσει διὰ τῆς χειρὸς τὸ στόμα του).

ὦ! εἶσαι τοῦ θανάτου! Στῆθε! Ἄρκετὰ γνωρίζω.

(Μετὰ σπουδῆς ἀποσφραγίζει τὴν ἐπιστολὴν, καὶ πορεύεται πρὸς τὸ ἀκρότατον τῆς αἰθούσης μέρος, ὅπως ἀναγνώσῃ αὐτήν. Ἐν τῷ μεταξύ διέρχεται ὁ Ἄλβας πορευόμενος πρὸς τὰ δωμάτια τῆς βασιλίσσης μὴ παρατηρηθεὶς ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος. Ὁ Κάρολος ἄρχεται σφοδρῶς τρέμων, καὶ ἐναλλάξ ἐρυθριῶν καὶ ὠχριῶν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἴσταται ἐπὶ πολὺ ἄφωνος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἀπλανεῖς ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς. Ἐν τέλει ἀποτίνεται πρὸς τὸν ἀκόλουθον).

Σοὶ ἔδωκ' ἡ ἰδία τὴν ἐπιστολὴν;

ΑΚΟΛ. Ἴδιοχειρῶς μάλιστα.

ΚΑΡΟΛ. Σοὶ ἔδωκε
τὸ γράμμα ἡ ἰδία; — ὦ! μὴ χλεύαζε!
'Ἐκ τῆς χειρὸς της ἔτι δὲν ἀνέγνωσα οὐδέν. Νὰ σὲ πιστεύσω πρέπει, ἐὰν σὺ ὀρκίζεσαι. Ἄν ὅμως δὲν εἴν' ἀληθές, εἰλικρινῶς εἰπέ μοι. Καὶ τὰς μετ' ἐμοῦ ἄφησον εἰρωνεῖας.

ΑΚΟΛ. Πρίγκηψ!

ΠΡΙΓΚΗΨ (βλέπει πάλιν τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὸν Ἀκόλουθον μετ' ἀμφιβόλου καὶ ἐταστικοῦ ὄρους).

Τοὺς γονεῖς
ἔχεις ἀκόμη; Ναί; Μὴ παρὰ τῷ ἄνακτι εἶν' ὁ πατήρ σου;

ΑΚΟΛ. Ἄρχηγός τοῦ ἰππικοῦ
τὸν Σαβοΐας Δούκα ὑπηρετεῖ καὶ
εἰς τοῦ Κεντίν τὴν μάχην ἔπεσε νεκρός.
Κόμης Ἀλόνζος Χεναρέζ ἐλέγετο.

ΚΑΡΟΛ. (λαμβάνων αὐτὸν τῆς χειρὸς καὶ προσηλῶν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς).
Τὸ γράμμα μήπως σ' ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς;

ΑΚΟΛ. (εὐαίσθητος). Γενναῖε πρίγκηψ, μήπως ἄξιος εἰμὶ τῆς ὑποψίας ταύτης;

ΚΑΡΟΛ. (ἀναγινώσκει) «Πρὸς τὰ ὄπιθεν τῆς βασιλείσης δώματα ἡ κλεῖς αὐτῆ ἀνοίγει. Καὶ ἐκ τούτων τὸ ἀκρώτατον πρὸς δῶμα γειτνιαίνει, ἔνθα οὐδένος ὠτακουστοῦ τὸ βῆμα ἐτ' εἰσέδουσε. Ἐκεῖ ὁ ἔρως ἐλευθέρως δύναται νὰ ἐκδηλώσῃ, ὅτι ἤδη πρὸ πολλοῦ διὰ νευμάτων μόνον ὠμολόγησεν. Ἐπίνευσίς προσμένει τὸν δειλῆμονα, καὶ ἀμοιβὴ πλουσία τὸν ἐχέμυθον καρτερικόν». (ὡσεὶ ἀπὸ ληθάρου ἀφυπνιζόμενος).
"ὦ! ὄχι δὲν εἶν' ὄνειρον.
Δὲν μαίνομαι.—Αὐτὸ εἶναι τὸ ζῆφός μου.
Καὶ ὁ βραχίων οὗτος εἶν' ὁ δεξιός.—
Καὶ αὐταὶ γεγραμμέναι φράσεις. Ἐληθῶς
Ναί—ἀγαπῶμαι—ἀγαπῶμαι—Πράγματι!
Ναί—ἀγαπῶμαι.—
(Ἐπισπερχῆς ὄρμῃ διὰ τοῦ δωματίου καὶ τοὺς βραχίονας αἰρῶν πρὸς τὸν οὐρανόν).

ΑΚΟΛ. Ἐλθετε, Πρίγκηψ, καὶ ἐγὼ σὰς ὀδηγῶ.

ΚΑΡΟΛ. Ἄφες με πρῶτον νὰ συνέλθω. Ἄπαντες δὲν τρέμουσιν οἱ τρόμοι μήπως ἔνδον μου τῆς εὐτυχίας ταύτης; Ἡλπισά ποτε τόσον ὑπερεφάνως; Πού ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐθίζει τόσον τάχιστα, θεὸς νὰ γίνῃ;— Ποῖος ἦμην καὶ τίς εἶμαι νῦν; Οὐρανὸς ἄλλος, ἄλλος ἥλιος ἢ πρῖν—
Μὲ ἀγαπᾷ.

ΑΚΟΛ. (θέλει νὰ τὸν ὀδηγήσῃ). Πλὴν, Πρίγκηψ, δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ μέρος. Λησμονεῖτε—

ΚΑΡΟΛ. Τὸν πατέρα μου—
Τὸν βασιλέα.—Εἶναι τρομερόν.—"ὦ ναί, ὅτι νὰ ποιοιγῶσαι πρέπει, τόσην δὲ πολλὴν ἔνδον μου νὰ ἐμφράξω ὑλιότητα ὀφείλω, τοῦτο, τοῦτο εἶναι τρομερόν.
(Λαμβάνων τὸν ἀκόλουθον τῆς χειρὸς καὶ φέρων αὐτὸν κατὰ μέρος).
"Ὅτι σὺ εἶδες καὶ δὲν εἶδες, ἤκουσας; ἔστω ἐντὸς τοῦ στήθους σου ὡς ἐν σαρῶ ἐγκεχυμμένον. Ἦδη ὑπαγε. Ἐγὼ θὰ εὖρω μόνος τὴν ὁδόν, σὺ ὑπαγε. Οὐδεὶς ἐνταῦθα νὰ μᾶς εἰδῇ πρέπει νῦν.

ΑΚΟΛ. (Θέλει ν' ἀπέλθῃ).

ΚΑΡΟΛ. Ὑπαγε ἢ ὅμως στήθι! Ὅμως ἄκουσον. (ὁ Ἀκόλουθος ἐπιστρέφει. Ὁ Κάρολος τίθει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του καὶ βλέπει αὐτὸν σοβαρῶς καὶ ἐπιστήμως κατὰ πρόσωπον).

Φρικῶδες ἔχεις μετὰ σοῦ μυστήριον, ὅπερ ὡς δηλητήριον δριμύτατον τὴν λήκυθον βήγνυει ἔνθα κλείεται. Τῆς ὄψεώς σου δέσποζε καλῶς. Ποτὲ μὴ μᾶθ' ἢ κεφαλὴ σου, τί τὸ στήθός σου ἐγκλείει. Ἔσο ὅπως τὸ ἀκουστικόν νεκρὸν ἐκεῖνο κέρας, ὅπερ τὴν ἠχὴν λαμβάνει, ἀποδίδει, πλὴν οὐδέποτε ἀκούει. Εἶσαι μείραξ. Ἔσο πάντοτε! Κ' ἐξακολουθεῖ πάντοτε τὸν εὐχαριν νὰ παίζει. Πόσον ἡ γραφεὺς ἢ φρόνιμος εὖρε καλῶς τοῦ ἔρωτος τὸν ἄγγελον! Ἐδῶ ὁ ἄναξ δὲν ζητεῖ τὰς σαύρας του.

ΑΚΟΛ. Κ' ἐγὼ, ὦ Πρίγκηψ, ὑπερήφανος εἰμὶ γνωρίζων ὅτι κατὰ ἐν ἀπόκρυφον τοῦ ἀνακτος ἀκόμη πλουσιώτερος εἰμὶ.

ΚΑΡΟΛ. Μάτια, ἄφρον νεέ! Ἀκριβῶς τοῦτο σὺ πάντῃ νὰ φοβῆσαι ὄφειλες. Ἐὰν τυχαίως δημοσίῃ τύχομεν δειλῶς προσπέλαζόν με μεθ' ὑποταγῆς. Καὶ ἤδη φῦγε! Ἐπαναθλεπόμεθα.

ΑΚΟΛ. Πρίγκηψ, μὴ λησμονεῖτε τὸ δωματίον τὸ δεξιόν. (Φεύγει. Ὁ Δούξ ἐξέρχεται τῶν δωματίων τῆς βασιλείσης).

ΚΑΡΟΛ. Ὁ Ἄλβας... Οὐχί. Καλῶς. Θέλω τὸ εὖρει.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ.— ΔΟΥΞ ΑΛΒΑΣ.

ΑΛΒΑΣ (ἀποφράσων αὐτοῦ τὸν δρόμον).
Πρίγκηψ, δύο λέξεις.

ΚΑΡΟΛΟΣ. Ναί.

ΑΛΒΑΣ. Αὐτὸ τὸ μέρος ὄντως δὲν εἶναι κατάλληλον. Τῆ ὑμετέρῃ ἴσως Ὑψηλότητι ἀρέσκει μᾶλλον εἰς τὰ δώματα αὐτῆς νὰ με ἀκούσῃ.

ΚΑΡΟΛ. Καὶ πρὸς τί; Αὐτὸ κ' ἐδῶ δύνατ' ἐπίσης νὰ συμβῇ. Ταχέως πλὴν. Συντόμως—

ΑΛΒΑΣ. "Ὅ, τ' ἰδίως μ' ὀδηγεῖ ἐδῶ εἶναι, τῆ ὑμετέρῃ Ὑψηλότητι τὰς ταπεινάς μου ἐπὶ τῷ γνωστῷ ὑμῖν εὐχαριστίας νὰ ἐκφράσω—

ΚΑΡΟΛ. Εἰς ἐμὲ εὐχαριστίας; Διατί;— Ἐκ τοῦ Δουκὸς Ἄλβα εὐχαριστίας;

ΑΛΒΑΣ. Ἐπειδὴ, εὐθύς ὅτε ἐκ τῶν δωματίων τοῦ Μονάρχου μας ἐξήλθετε, ἐδόθη μοι διαταγὴ νὰ πέλθω εἰς Βρυξέλλας.

ΚΑΡΟΛ. Εἰς Βρυξέλλας! Ἄ!

ΑΛΒΑΣ. Καὶ τίτι ἄλλω, πρίγκηψ, ἢ τῆ εὐμενεῖ ὑμῶν μεσολαβήσει παρὰ τῷ Μονάρχῃ μας νὰ ἀποδώσω τοῦτο δύναμαι;

ΚΑΡΟΛ. Ἐμοί;

ΑΛΒΑΣ. Ἐμοὶ διόλου, ἀληθῶς οὐχί ἐμοί. Ἄναχωρεῖτε; Σὺν θεῷ ἀπέλθετε.

ΑΛΒΑΣ. Ἄλλο οὐδέν; θαυμάζω, Ὑψηλότητα! Διὰ τὰς Φλάνδρας τίποτε πλειότερον νὰ μοὶ ἐπιφορτίσετε δὲν ἔχετε;

ΚΑΡΟΛ. Τί ἄλλο; Πλὴν τί ἄλλο;

ΑΛΒΑΣ. Ἐπι πρὸ μικροῦ ἐφαίνετο ἡ τύχη τούτων τῶν χωρῶν τὴν ὑμετέραν παρουσίαν οἰοῦναι ζητοῦσαι;

ΚΑΡΟΛ. Πλὴν πῶς τοῦτο; Ἄ! ναὶ βέβαια. Πρῶτερον ὅμως, τώρα ἔχει ἄλλως πλὴν. Καλῶς βεβαίως, τόσῳ τὸ καλλίτερον.

ΑΛΒΑΣ. Ἐκπλήττομαι ἀκούων

ΚΑΡΟΛ. (ἄνευ εἰρωνείας) Εἰσθε στρατηγὸς μέγας. Τίς τοῦτο ἀγνοεῖ; Ἐπι αὐτὸς ὁμολογεῖ ὁ φθόνος. Ἄλλ' ἐγὼ εἰμὶ νέηλος. Οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς φρονεῖ. Ὁ ἄναξ ἔχει δίκαιον καὶ δίκαιον πολὺ. Τὸ βλέπω ἤδη. Χαίρω. Ἀρκετὰ ἔστωσαν ταῦτα. Κατευθύνω καλόν. Δύριον πλείω ἢ ἐὰν θελήσετε ἐκ Βρυξελλῶν ὑπόταν ἐπανέλθετε—

ΑΛΒΑΣ. Πῶς;

ΚΑΡΟΛ. (Μετά τινα σιγῆν, βλέπων ὅτι ὁ Δούξ ἔτι μένει).
Εἰς ὠραίαν ταξιδεῦσετ' ἐποχῆν, διὰ Μιλάνου, φεύγετε καὶ ἐπειτα Λορραίνης, Βουργουνδίας, Γερμανίας καὶ —
Ναὶ Γερμανίας, Γερμανίας πράγματι. Ἐκεῖ εἰσθε γνωστός. Λοιπὸν Ἀπρίλιον ἔχομεν τώρα. Μάϊον, Ἰούνιον, Ἰούλιον ἢ ἴσως τὸ βραδύτερον ἀρχὰς Αὐγούστου εἰς Βρυξέλλας. "ὦ! χωρὶς ἀμφιβολίαν, τάχιστα θ' ἀκούσωμεν περὶ νικῶν σας. Τὴν εὐμενεστάτην μας ἐμπιστοσύνην ὄντως δικαιοῦσθε.

ΑΛΒΑΣ. Θὰ πράξω ἄρα τοῦτο, Ὑψηλότητα, βεβαίως ἐν τῷ θηλῷ συναισθηματι τῆς ποταπόρητός μου;

ΚΑΡΟΛ. (Ἐν ἀξιοπρεπεῖ ὑπερηφάνειᾳ.) Εἰσθ' εὐαίσθητος, Δούξ, καὶ — δικαίως. Ἦν ἐκ μέρους μου αὐτό,

νὰ τὸ ὁμολογήσω πρέπει, ἥμιστα καλὸν νὰ φέρω ὅπλα καθ' ὑμῶν, ἅτινα σεῖς δὲν εἰσθ' εἰς θέσιν, νὰ μ' ἀνταποδώσῃτε.

ΑΛΒΑΣ. Οὐχί εἰς θέσιν;

ΚΑΡΟΛ. (τείνει αὐτῷ τὴν χεῖρα μειδιῶν.) Κρίμα, ὅτι ἀκριβῶς καιρὸς μοὶ λείπει, μετὰ τοῦ δουκὸς τὸν ἄξιον ἀγῶνα νὰ ἀγωνισθῶ.

"Ἄλλοτε —

ΑΛΒΑΣ. Ἀντιθέτους Ὑψηλότητα.

ἀκολουθοῦμεν σκέψεις. Λόγου χάριν σεῖς βλέπετ' ἐμπρὸς σας κατὰ ἔτη εἰκοσιν ἀργότερα, κατὰλλα τόσα πρότερον ἐγὼ σας βλέπω ἐμπροσθεν ἐμοῦ

ΚΑΡΟΛ. Λοιπὸν;

ΑΛΒΑΣ. Καὶ ταυτοχρόνως σκέπτομαι ἐγὼ

ὅπως νύκτας παρὰ τῆ περικαλλεῖ αὐτοῦ πορτογαλλίδι γυναικί, θὰ εἶδεν ὁ ἄναξ, ὡς αὐτὸν ἐδῶ βραχίονα, ὅπως διὰ τὸν θρόνον του ἐξαγοράσῃ. Ἐπειδὴ ἐγνώριζε καλῶς, ὅπως εὐκολώτερον πολὺ ἔστι, μονάρχας νὰ παράγῃ τις ἢ μοναρχίας, πόσον δὲ ταχύτερον ὁ κόσμος προμηθεύεται ἐν ἀνακτα ἢ κόσμον ἐνα ἀνακτες.

ΚΑΡΟΛ. Ἀλήθεια.

"Ἄλλ' ὅμως Ἄλβα, πλὴν...

ΑΛΒΑΣ. Καὶ πόσα αἵματα,

αἵματα τοῦ λαοῦ σας νὰ ἐκρέυσωσι εἶδει πρῖν ἢ σταγόνας εἶναι ὑμᾶς ὡς βασιλεῖα ἀναδειξάσιν ἡμῶν.

ΚΑΡΟΛ. Εἶν' ἀληθές! Μὰ τὸν θεόν, ἀλλά, ὦ Δούξ, ὅποιον εἶναι τὸ συμπέρασμα;

ΑΛΒΑΣ. Οὐαί

τῷ ἄβρῳ τέκνω τῆς μεγαλειότητος ὅπερ ἐμπαίζει τὴν τιθὴν αὐτοῦ! Ὅπως ἀναπαύεται ἡδύτατα ἐπὶ τοῦ προσκεφάλου τῶν νικῶν ἡμῶν! Οἱ μαργαρίται μόνον ἐν τῷ στέμματι ἐξαστράπτουν, ἀλλ' οὐχί καὶ αἱ πληγαὶ δι' ὧν προσαπεκτῆθη. Τὸ ζῆφος αὐτὸ εἰς εἴθη ξένα ἐγραψε ἰσπανικοὺς θεσμούς. Τῶν σταυροφόρων ἤστραπτεν ἐμπρός. Καὶ ἡροτρία αὐλακὰς αἰματηρὰς ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου διὰ τὴν σπορὰν τῆς πίστεώς μας. Ἄνωθεν εἰδικάζε Θεός, ἐπὶ τοῦ κόσμου δὲ ἐγὼ.

ΚΑΡΟΛ. Θεός

ἢ Σατανᾶς ἐπίσης εἶναι ἰσχυροί. Ὁ δεξιὸς βραχίον του ὑπῆρξετε

Καλῶς γνωρίζω τοῦτο. Σὰς παρακαλῶ.
Ἐπιθυμῶ νὰ πῶ ἐκ τινῶν ἐγὼ
ἀναπολήσεών μου. Καὶ τὴν ἐκλογὴν,
τὴν τοῦ πατρός μου εὐλαβοῦμαι. Ὁ πατὴρ
χρειάζεται ἐν Ἄλθῃ. Ὅτι τὸν χρειάζεται
τοῦτο δὲν εἶναι λόγος ὅπως τὸν φθονῶ.

Μέγας ἀνὴρ τυγχάνεις. Τοῦτο δυνατὸν
καὶ τὸ πιστεύω κάπως. Πλὴν φοβοῦμαι μὴ
κατὰ τινὰς αἰῶνας ἤλθες πρότερον
φρονῶ, ὅτι εἰς Ἄλθῃ, ἦτο ὁ ἀνὴρ
ὅστις ἐν τέλει νὰ φανῆ ἡδύνατο
πάσης ἡμέρας. Ὅτε τοῦ ἐγκλήματος
ἢ ἄμετρος μανία τὴν τοῦ οὐρανοῦ
μακροθυμίαν ἐξαντλεῖ, ὁ ἀμητὸς
ὁ ἀφθονος τοῦ κρίματος ἐπὶ μεσῶν
ἵσταται κλάδων θεριστὴν δεινὸν ζητῶν,
τότε σεις εἰσθε εἰς τὴν θέσιν σας — Θεέ!
Παράδεισέ μου! Φλάνδραι μου! Ν' ἀναπολώ
αὐτὰς δὲν πρέπει ὅμως πλέον. Λέγεται
ὅτι μεγάλην φέρετε προμήθειαν
θανατικῶν μαζῶν σας ἀποφάσεων
ἐκ τῶν προτέρων ὑπογραφεισῶν, ἢ πρόβλεψις
ἀξία εἶν' ἐπαίνου. — Πόσον, πάτερ μου
κάκιστα ἀντελήφθην τῆς ιδέας σας
καὶ ἐμνησικάκου, ὅτι δὲν μοι ἔδωσας
τὸ ἔργον, εἰς ὃ λάμπουσιν οἱ Ἄλθῃ σου.
Τῆς ἐκτιμησῆός σου ἦτο ἡ ἀρχή.

ΑΔΒΑΣ. Πρίγκηψ, ἡ λέξις αὕτη ἀξίζει —

ΚΑΡΟΛ. (δικακόπως) Τί;

ΑΔΒΑΣ. Πλὴν

Σὰς προστατεύ' ἐκ τούτου ὁ διάδοχος
τοῦ Βασιλέως.

ΚΑΡΟΛ. (λαμβάνων τὸ ξίφος) Τοῦτο αἷμα ἀπαιτεῖ.
Τὸ ξίφος, Ἄλθῃ.

ΑΔΒΑΣ. (ψυχρῶς) Κατὰ τίνος;

Σύρετε

τὸ ξίφος ἢ σὰς διεξίψισα,

ΑΔΒΑΣ. (σύρων τὸ ξίφος) Ἄφ' οὗ

νὰ γίνῃ πρέπει. — (Μάχονται.)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ.—ΚΑΡΟΛΟΣ.—ΔΟΥΞ ΑΔΒΑΣ.

ΒΑΣΙΛΙΣ. (ἐξερχόμενη ἐντρομος τῶν δωμάτων τῆς

Ξίφη γυμνά. (Πρὸς τὸν πρίγκηπα ἀ-

κουσίως καὶ μετ' ἐπιτακτικῶν τόνου) Κάρολε!

ΚΑΡΟΛ. (ὑπὸ τῆς θέας τῆς βασιλίσσης ἐκτός αὐτοῦ γενόμενος, ἀ-

φίγη νὰ πῆσῃ ὁ βραχίον του, ἵσταται ἀκίνητος καὶ ἀναίσ-

θητος, εἶτα σπεύδει πρὸς τὸν Δούκα, καὶ ἀσπάζεται αὐτόν.)

Εἰρήνη, Δούξ. Τὰ πάντα λησμονήσωμεν

(Ῥίπτεται ἄφρονος εἰς τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης, εἶτα ἐγεί-

ρεται ταχέως καὶ ἐξέρχεται ὡς ἐξαλλος.)

ΑΔΒΑΣ. (πλήρης ἐκπλήξεως θεώμενος τὰ συμβαίνοντα.)

Μὰ τὸν θεόν! λίαν παράδοξον αὐτό.

ΒΑΣΙΛΙΣ. (ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀνήσυχος καὶ κυμαινομένη, εἶτα παρῶ-

ται βραδέως πρὸς τὸ δωμάτιόν τῆς, ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ὀπίου

στρέφεται.) Δούξ Ἄλθῃ! (ὁ Δούξ ἀκολουθεῖ αὐτήν.)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

(Δωμάτιον τῆς ἡγεμονίδος Ἐβολί.)

Ἡ ΗΓΕΜΟΝΙΣ ἐν ἰδανικῶς ὥραϊ ἀλλ' ἀπλῆ περιβολῇ, ἄδει πρὸς

βάρβιτον. Μετ' οὐ πολὺ ὁ ΑΚΑΟΛΟΥΘΟΣ τῆς βασιλίσσης.

ΗΓΕΜ. (ἀνακηδῶσα ταχέως). Οὗτος φθάνει!

ΑΚΟΛ. (μετὰ σπουδῆς) Εἰσθε μόνη σας;

Ὅτι δὲν εἶν' ἐνταῦθα εἶτι ἀπορῶ.

Ἄλλὰ ἐντὸς ὀλίγου ἀφιχθήσεται.

ΗΓΕΜ. Ὅντως; λοιπὸν θὰ ἔλθῃ; εἶναι βέβαιον;

ΑΚΟΛ. Ἐρχεται ὀπισθὲν μου. Ὡ ἡγεμονίς,

πῶς ἀγαπᾶσθε, ἀγαπᾶσθε πράγματι,

ὡς οὐδεμία ἠγαπήθη πώποτε!

Ποίαις σκηνῆς ὑπῆρξα μάρτυς!

ΗΓΕΜ. (ἔλκει αὐτὸν μετ' ἀνυπομονῆς πρὸς ἑαυτήν) Τάχιστα!

Ὡμίλησας; τὸν εἶδες; Τί σοι εἶπε; τί;

Πῶς σοὶ ἐφάνη; Ποιοὶ δὲ οἱ λόγοι του;

Μὴ σοὶ ἐφάνη ἀπορῶν, μὴ ἐκπληκτος;

Τίς ὁ τὴν κλειδα στείλας μὴ ἐμάντευσε;

Ταχέως λέγε, δὲν ἐμάντευσε ποσῶς;

Ψευδῶς, μὴ ἄρα, λέγε, μὴ ἐμάντευσε;

Λοιπὸν, οὐδὲλως ἀπαντᾶς; Αἰσχύνητι!

Λίθινος τόσον, τόσον πώποτε βραδύς

δὲν ἦσο.

ΑΚΟΛ. Ἄλλὰ μήπως διδετε καιρὸν;

Τὴν κλειδα καὶ τὸ γράμμα τῷ ἐπέδωσα

ἐν τῷ προδύμῳ τῆς ἀνάσσης. Ἐκπληκτος

μὲ θεώρει, ὅτε εἶπα πρὸς αὐτόν

ὅτι κυρία μ' εἶχε στήλει.

ΗΓΕΜ. Ἐκπληκτος;

Καλῶς! Καλῶς! Ταχέως λέγε, διηγοῦ,

Νὰ εἶπω πλείω ἐπιθύμουν, ὅτ' ὠχρὸς

μοὶ ἤρπασε τὸ γράμμα ἀπὸ τῆς χειρὸς

καὶ ἀτενίζων αἴφνης ἀπειλητικῶς,

τὸ πᾶν γνωρίζω, λέγει, κ' ἐκπλησσομένους

τὸ γράμμα διατρέχει, ὅτε πάραυτα

ἤρξατο τρέμων ὄλος.

ΗΓΕΜ. Εἶπε πῶς τὸ πᾶν

γνωρίζει; εἶπε τοῦτο;

ΑΚΟΛ. Καὶ μ' ἐρώτησε

τρὶς καὶ τετράκις ἂν ὑμεῖς αὐτῇ, ὑμεῖς

ἐδώκατε τὸ γράμμα.

ΗΓΕΜ. Ἄν ἐγὼ αὐτῇ;

Λοιπὸν τὸ ὄνομά μου μὴ ἀνέφερε;

ΑΚΟΛ. Τὸνομα—ὄχι δὲν μοὶ τὸ ἀνέφερε.

Κατάσκοποι, μοὶ εἶπε ἦτο δυνατὸν

νὰ ἠεροῶντο πέριξ, καὶ τῷ βασιλεῖ

νὰ φλυαρήσουν εἶτα.

ΗΓΕΜ. Ὅντως εἶπ' αὐτό;

ΑΚΟΛ. Ὁ ἀναξ μ' εἶπεν, ἔχει ἀκατάσχετον

καὶ μέγα διαφέρον, τὴν ἐπιστολὴν

νὰ μάθῃ, τίς ὁ γράψας.

ΗΓΕΜ. Ἡκουσας καλῶς;

Ὁ ἀναξ; εἶπ' ὁ ἀναξ;

ΑΚΟΛ. Ναί! Τὸ μυστικὸν

ὡς κινδυνῶδες λίαν μοὶ παρέστησε,

καὶ μεῖπε νὰ προσέχω εἰς τὰς λέξεις μου

καὶ εἰς τὰ νεύματά μου, μὴ ὁ βασιλεὺς

συλλάβῃ ὑποψίας.

ΗΓΕΜ. (Μετὰ τινὰ σκέψιν, ἀπορούσα) Πᾶν συμπίπτει, πᾶν.

—Ἀδύνατον γενέσθαι ἄλλως—καὶ τὸ πᾶν

νὰ μάθῃ πρέπει.—Ὅμως ἀκατάληπτον!

Τίς ἄρα πάντα ἀπεκάλυπεν αὐτῷ;—

Τίς; ἐρωτῶ ἀκόμη;—Τίς τόσον ὀξύ

βαθὺ τὸ βλέμμα ἔχει ὡς ἱερακος

τίς ἄλλος ἢ ὁ ἔρω; ἀλλὰ λέγε μοι,

ἐξακολούθει, καὶ ἀφοῦ ἀνέγνωσε

τὸ γράμμα —

ΑΚΟΛ. Μ' εἶπε, πῶς τὸ γράμμα αὐτό,

εὐδαιμονίαν περιέχει, ἦν αὐτὸς

ὄφειλε νὰ φοβῆται, ἦν οὐδέποτε

οὐδὲ κατ' ὄναρ ἐφαντάσθη. Ἄτυχῶς

ὁ Δούξ εἰσῆλθε τότε εἰς τὴν αἴθουσαν

καὶ ἠναγκάσθη.—

ΗΓΕΜ. (Μετὰ πείσματος) Τί λοιπὸν αὐτὸς ὁ Δούξ

ἔχει ἐνταῦθα νὰ ἀναμηνύηται;

Ἄλλὰ ποῦ εἶναι; δικαί ἄργεῖ; πρὸς τί

ἀκόμη δὲν ἐφάνη; Βλέπεις, τί κακῶς

σέχουν πληροφορήσει; Πόσον εὐτυχῆς

θὰ ἦτο ἦδη κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν

οὐ διηγείσαι, ὅτι οὗτος νὰ γενῆ

ἐπόθει!

ΑΚΟΛ. Πλὴν φοβοῦμαι μὴ ὁ Δούξ—

Ὁ Δούξ

καὶ πάλιν; πλὴν τί θέλει τώρα; Ποία τις

ὑπάρχει σχέσις μεταξὺ τοῦ ἰσχυροῦ

καὶ ἀνδρείου τούτου καὶ τῆς σιγηλῆς

ἐμοῦ εὐδαιμονίας; Δὲν ἠδύνατο

νὰ τὸν ἀφήσῃ ἄρα; ὦ, ὁ πρίγκηψ σου

τὸ ἔρωτα τοσοῦτον ἐνοεῖ κακῶς

ὡς τὴν καρδίαν φαίνεται τῶν γυναικῶν.

Καὶ ἀγνοεῖ, τί εἶναι αἱ στιγμαὶ—Σιγῇ,

σιγῇ! ἀκούω βῆμα! Ἐξέλθε εὐθύς!

Εἶναι ὁ πρίγκηψ. (Ὁ Ἀκόλουθος σπουδῇ ἐξέρχεται)

Ποῦ ἔχω τὴν βάρβιτον;

Πρέπει νὰ μὲ ἐκπλήξῃ—Καὶ τὸ ἔσχα μού

ἄς δώσῃ τὸ σημεῖον εἰς αὐτόν.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΔΥΩ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

ΤΟΥ "ΘΕΙΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ", ΤΟΥ ΔΑΝΤΟΥ

ΥΠΟ

Δ. ΠΕΤΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Διδ. τὰ νομικά.

Ὡς ἡ ἐπιγραφή ἐμφαίνει, ὑποκείμενον τῆς βραχείας ταύ-

της διατριβῆς οὐκ ἔστι τὸ ὅλον ἀθάνατον ἔργον τοῦ ὑπερόχου
ποιητοῦ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς ἰταλικῆς διαλέκτου δημιουργοῦ,
μέγα, ὄντως, καὶ ἀφθαρτον μνημεῖον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύμα-
τος, περιλαμβάνον τὸν τε ὑλικὸν καὶ τὸν πνευματικὸν κόσμον
καὶ πᾶσαν τὴν ἐπιστήμην τοῦ αἰῶνος καθ' ὃν ἀνηγέρθη ὑπὸ
ἀληθοῦς Τιτάνος τῆς ποιήσεως. Ἐπιχειροῦμεν μόνον, ὀδηγὸν
παραλαβόντες βαθύνουν καὶ σοφώτατον κριτικόν, νὰ μελετή-
σωμεν καὶ εἰς τὴν καλαισθησίαν τοῦ φιλομούσου ἀναγνώστου
ἐπιδειξόμεν δύο ἐκ τῶν τοῦ «Θείου Ποιήματος» ἐπεισοδίων
ὧν τὸ μὲν ἔστιν ὁμολογουμένως τὸ ἀπάντων ἡδιστον καὶ πα-
θητικώτατον, τὸ δὲ ἐξόχως φρικῶδες. Ἐν τῷ πρώτῳ ὁ ἀθά-
νατος ἐραστής τῆς Βεατρίκης ἀφηγίται τὸν ἀτυχῆ καὶ ὀ-
λέθριον ἔρωτα τῆς Φραγκίσκης τοῦ Ἀρμίνου καὶ τοῦ Παύ-
λου Μαλατέστα ἐν τῷ δευτέρῳ ὁ ἐκ Φλωρεντίας ποιητῆς, ὑ-
πέρτερος πρὸς στιγμὴν ἀναδεικνύμενος αὐτοῦ τοῦ Ὀμήρου,
τοῦ Οὐίγγιλιου καὶ τοῦ Σεκσπέρου, εἰκονίζει διὰ δαιμονίου
χρωστήρος τὴν φρικοποιὸν βάσανον καὶ τὸν θάνατον τοῦ κό-
μητος Οὐγολίνου.

Ὅτε ὁ Δάντης ἐχάραττε τοὺς ἀθανάτους στίχους περὶ τῆς

Φραγκίσκης, ἡ ἱστορία τῆς δυστήνου γυναικὸς ἦν πρόσφατος.

Μία ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπαγωγῶν καλλονῶν τῆς Ἰταλίας, ἦν

αὕτη θυγάτηρ τοῦ κυριάρχου τῆς Ραβέννης. Ὁ πατὴρ αὐ-

τῆς, Γουίδος ἐκ Πολεντίας, τὴν εἶχε βιάσῃ νὰ νυμφευθῇ τὸν

Λαντισιόττον, πρωτότοκον υἱὸν τοῦ τυράννου Ἀρμίνου Μαλα-

τέστα. Ὁ Λαντισιόττος, ἀπόκληρος τῆς φύσεως, ἦν δυσειδῆς

κατὰ βαθμὴν ἐμποιοῦντα ἀποστροφῆν, δύσμορφος, χλωδός, φι-

λάργυρος καὶ θηριώδης. Ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Παῦλος Μαλατέ-

στας, ἦν διὰ τῆς νεότητος αὐτοῦ, τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ἠθι-

κοῦ χαρακτῆρος, ἀντίθεσις ἡ μᾶλλον ἐπικίνδυνος τῇ ἄκρως

εὐαισθητῷ καρδίᾳ τῆς δυστυχῆς Φραγκίσκης. Ὡκατερον οὐ-

τος τὴν νύμφην αὐτοῦ, ἠγάπησεν αὐτὴν καὶ ἀντηγαπήθη

παρ' αὐτῆς. Καταφωραθέντας ὑπὸ τοῦ ὑπόπτου συζύγου, ὁ

Λαντισιόττος διεπέρασε δι' ἐνὸς ξηφιμοῦ τοὺς δύο ἐραστάς.

Τὸ δράμα τοῦτο ἐγένετο διαβόητον ἐν Ἰταλίᾳ, ἦν ἐνέπλησεν

οίκτου και δακρύων, ὁ δὲ Δάντης δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀνεύρη ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ ἐκείνους ὧν ἡ θλιβερὰ τύχη τὸν εἶχεν ἐν τούτῳ τόσον ἰσχυρῶς συγκίνησεν.

Ἐν τῷ ἐπεισοδίῳ τῆς Φραγκίσκης ὁ Δάντης, ὅστις ἠράσθη τῆς Βεατρίκης Πορτινάρη τὸν ἔρωτα ἐκείνον ὅστις ἀνυψοῖ τὸ πνεῦμα εἰς ἀρετὴν καὶ ποίησιν, φλέγει δὲ μόνον τὰς εὐγενεῖς καὶ μεγάλας ψυχὰς, ἔρωτα εἰς ὃν οἱ ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς ὕλης βεθυθισμένοι θνητοὶ ἀδυνατοῦσι νὰ πιστεύσωσιν, ὁ Δάντης, λέγομεν, ἀναμιμνήσκοντες τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ τούτου, καὶ ἀναγνωρίζοντες ὅτι ὁ ἀποχωρισμὸς εἶναι ἡ ἀληθὴς κόλασις τῶν ἐρώτων, συγκινεῖται καὶ συμπαθεῖ ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν σκιῶν τῆς Φραγκίσκης καὶ τοῦ Παύλου, τῶν ὁποίων τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος ἐφθεῖρε τὰς τε αἰσθήσεις καὶ τὰς ψυχὰς. Ἀναμιμνήσκονται ὅτι καὶ αὐτὸς ἠγάπησεν, ἴσως ἔτι ἀγαπᾷ, καὶ περιγράφει πρῶτον, διὰ στίχων φρικίωντων, τὴν παγερὴν καταγίδια, ἥτις πλήττει αἰωνίως καὶ συμπαρᾷ τὰς σκιάς ἐκείνας ἐν πολυταράχῳ ὡκεανῷ πάγων, λέγει πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ὁδηγὸν Οὐίργιλιον, «ὦ ποιητά! ἐπιθύμουν ἐκ περιεργείας ν' ἀποτεινῶ τὸν λόγον πρὸς τὰς δύο ἐκείνας ψυχὰς αἵτινες φαίνονται ἀχώριστοι καὶ τοσοῦτον κούφως ὑπέκουσιν εἰς τὴν πνοὴν τοῦ αὐτοῦ ἀνέμου ὅστις τὰς παραφέρει ἀνὰ μέσον τῶν ἐκτάσεων!» Ὁ δὲ ποιητὴς τῷ ἀποκρίνεται:

«Παραφύλαξον τὴν στιγμήν καθ' ἣν θέλουσι διέλθῃ ἐγγύτατα σοῦ, καὶ τότε παρακάλεσον αὐτὰς ἐν ὀνόματι τοῦ ἔρωτος ὅστις τὰς παραφέρει ἐτι συνηνωμένως πρὸς ἀλλήλας, αὐταὶ δὲ δὲν θέλουσιν ἀντίσχη πρὸς τοιαύτην κλήσιν καὶ θέλουσι ἔλθῃ πρὸς σέ!»

«Καὶ ἅμα ὡς ὁ ἐλαύνων αὐτὰς ἄνεμος τὰς ἤγαγεν ἐγγύς ἐμοῦ, ἀνεφώνησα: «ὦ τεθλιμμένοι ψυχαὶ! ἔλθετε νὰ λαλήσητε πρὸς ἡμᾶς, ἐὰν τὸ ἐπιτρέπῃ ὑμῖν ὁ ὑπέρτατος κύριος τοῦ ἐνδικαίτηματος τούτου!»

«Καθ' ὃν τρόπον δύο περιστεραὶ, ἐλκόμεναι ὑπὸ τοῦ πύθου, διασχίζουσι τὸν ἀέρα τὸν φέροντα τὴν πτήσιν αὐτῶν, καὶ ἔρχονται, δι' ἀναπεπταμένον καὶ ἀκίνητους πτερύγων, ἵνα συγκαταλύσωσιν ἐν τῇ ἡδέειᾳ φωλεᾷ τοῦ ἔρωτος τῶν, οὕτως αἱ δύο ἐκείναι ψυχαὶ ἐξώρμησαν ἀπὸ τοῦ ὁμίλου τῶν γυναικῶν τῶν κολαζομένων διότι ἠγάπησαν ὑπερβαλλόντως, καὶ ἔπτησαν πρὸς ἐμὲ ἀνὰ μέσον τῆς βασιάνου· τσαυτὴν διέγνωσαν συμπάθειαν καὶ στοργὴν πρὸς αὐτὰς ἐν τῷ τόνῳ τῆς κραυγῆς, ἣν ἐξέπεμψα καλῶν αὐτάς!»

«ὦ συμπαθὴς καὶ φιλόστοργος ὑπαρξίς!» μοὶ εἶπον αὐταὶ, ἡ διασχίζουσα οὕτω τὸν θεοκατάρατον τοῦτον ἀέρα ὅπως ἔλθῃς νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇς ἐν τῇ βασιάνῳ ἡμῶν, ἡμᾶς αἵτινες ἐδάψαμεν τὸν κόσμον ἐν ᾧ σὺ ζῆς, διὰ τοῦ ἡμετέρου αἵματος.

«Ἐὰν ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς νὰ παρακαλέσωμεν ὑπὲρ ἄλλου τὸν βασιλέα τοῦ σύμπαντος, τὸν ταλαιπωροῦντα καὶ κολάζοντα ἡμᾶς, θὰ τὸν ἠτοῦμεν νὰ σὲ ἐμπλήσῃ ἐκ τῆς ἰδίαις αὐτοῦ γαλήνης, σὲ τὸν αἰσθανόμενον τοσοῦτον φιλόστοργον οἶκτον πρὸς τὰ ἀνήκεστα ἡμῶν δεινά!»

«Ὁ φαίνεσαι ποθῶν ν' ἀκούσης ἐσμὲν πρόθυμοι νὰ σοὶ εἴ-

πωμεν, ἐν ᾧ ὁ ἄνεμος οὗτος, πρὸς στιγμήν ἀκίνητος, σιγᾷ, ὡς νῦν, περὶ ἡμᾶς.

«Ἡ γῆ ἐν ἣ εἶδον τὸ φῶς», εἶπε τότε ἡ Φραγκίσκη, «ἐκτείνεται ἐπὶ τὴν παράλιον κλιτὴν ἐνθα ὁ Ἡριδανός, καταπεπονημένος ἐκ τοῦ πατάγου τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατακυλινδουμένων ὑδάτων, ἀφανίζεται ἐν τῇ θαλάσῃ ὅπως ἐκεῖ τέλος ἀναπαυθῆ.»

«Ὁ ἔρωτος, ὅστις ταχέως ἀναπτύσσεται ἐν καρδίᾳ εὐπαθεῖ καὶ φιλοστόργῳ, ἀνέφλεξε τὴν καρδίαν τούτου πρὸς τὸ φαρτὸν περίβλημα ὃ ἔφερον τότε, καὶ τὸ ὅποιον μὲ ἀφηρητὰ διὰ θανάτου οὐ τὸ φρικῶδες ἔτι καὶ νῦν παροργίζει τὴν ἐμὴν μνήμην.

«Αὐτὸς οὗτος ὁ ἔρωτος, ὁ εἰς οὐδὲν ὄν ἀγαπώμενον ἐπιτρέπων νὰ μὴ ἀνταγαπᾷ ἐπίσης, μὲ εἴλκυσε πρὸς τοῦτον διὰ θελητῆρου τοσοῦτον ἀκατανικήτου ὥστε, ὡς βλέπεις, δὲν μὲ ἀφίνει ν' ἀποχωρισθῶ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐν ταῖς βασιάνοις ταύταις.

«Ὁ ἔρωτος οὗτος ἤγαγεν ἡμᾶς εἰς κοινὸν θάνατον. Ἡ κατοικία τοῦ Κάιν, πρῶτον ἀδελφοκτόνου, ἀναμένει ἐνταῦθα ἐκεῖνον ὅστις ἀφήρεσεν ἀμφοτέρους ἡμᾶς διὰ τῆς αὐτῆς πληγῆς τὴν ζωὴν».

«Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ λόγοι ὅστινες ἠκούσθησαν παρ' ἡμῶν.

«Ἐπὶ τῇ φωνῇ τῶν τετρωμένων τούτων ψυχῶν, κατένευσα τὴν κεφαλὴν ἐξ οἴκτου καὶ ἐτήρησα τὸ πρόσωπον κεκλιμένον ἐπὶ τὴν γῆν ἄχρις οὗ ὁ ὁδηγός μου μοὶ εἶπε: «Τί διαλογίζεσαι;

«Ὅτε ἠδυνήθην ν' ἀνακτῆσω τὸν λόγον, «Φεῦ!», τῷ ἀπῆνθησα, «πόσοι ἠδεις βεμβασμοί, πόσοι πόθοι φλογεροὶ περιήγαγον τὰς δύο ταύτας ψυχὰς πρὸς τὸ ὀδυνηρὸν βῆμα!

«Εἶτα ἐστράφη πρὸς αὐτὰς καὶ εἶπον, ἀρχόμενος τοῦ λόγου οὕτως: «ὦ Φραγκίσκη! ἡ εἰκὼν τῶν δεινῶν, ἅτινα εἰσὶν ἡ αἰτία τῶν δακρύων σου, πληροὶ τὴν καρδίαν μου μελαγχολίας καὶ οἴκτου πρὸς σέ.

«Ἀλλά, εἰπέ μοι, ἐν καιρῷ τῶν ἠδέων στεναγμῶν σου, ἐν τίνι ὁ ἔρωτος ἐπέτρεψεν εἰς ὑμᾶς νὰ διδῆτε ὅτι ἀντηγαπᾶσθε; Πῶς ἠνάγκασεν ὑμᾶς νὰ ἠμολογήσητε πρὸς ἀλλήλους τὸ ἔτι ἀμφίβολον μυστήριον τῶν ὑμετέρων πόθων;»

«Αὕτη δ' ὑπολαβοῦσα εἶπε πρὸς ἐμὲ, ἀναστεναζούσα:

«Δὲν ὑπάρχει μείζων ὀδύνη τῆς ψυχῆς ἢ ἡ ἐν ἡμέραις ἀπογνώσεως ἀνάμνησις τῆς παρελθούσης εὐδαιμονίας. Ὁ διδάσκαλός σου, ὅστις πάρεστι μετὰ σοῦ ἐνταῦθα, καλῶς γινώσκει τοῦτο!

. . . Nessun maggior dolore,
che ricordarsi del tempo felice
nella miseria;

Ἄλλ' ἐπειδὴ σὺ ποθεῖς τόσον διακαῶς νὰ καταμάθῃς μέχρι τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀρχῆς τὸν ἔρωτα τὸν καταστρέψαντα ἡμᾶς, θέλω λαλήσει ὡς ὁ λαλῶν ἅμα καὶ κλαίων.

«Ἀνεγινώσκωμεν ἡμῶν ἡμέραν τινὰ πρὸς τέρψιν πῶς ὁ ἔρωτος συνέσχε τὴν καρδίαν τοῦ Λανσιλλότου. Ἡμεῖθα μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλῳ ἐδυσπιστοῦμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.

«Ἐν πολλαῖς σελίσιν ἡ ἀνάγνωσις ἐκείνη ἐπεσκότισε τὸ φῶς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν καὶ ὄχρανε διὰ φρικιάσεως τὸ πρόσωπον ἡμῶν ἀλλὰ μία μόνη εἰκὼν κατενίκησεν ἡμᾶς καὶ ἀπόλεσεν.

«Ὅτε ἀνέγνωμεν ὅτι τὸ ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ἐρωμένης ὑπαυγάζον μειδίαμα ὑπῆρξεν ὁ περιπαθέστατος τῶν ἐραστῶν, τότε δὴ ἐκεῖνος, ὅστις οὐδέποτε ἐν τῇ αἰωνιότητι ἀποχωρισθῆσεται ἀπ' ἐμοῦ, περίτρομος ἐνετύπωσεν ἐπὶ τοῦ στόματός μου ἀσπασμόν. Τὸ βιβλίον καὶ ὁ γράψας αὐτὸ συγγραφεὺς ἐγένοντο οἱ μόνον αἵτιοι τοῦ πταισματος ἡμῶν. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν ἀνέγνωμεν πλέον ἐν αὐτῷ.

Ἐν ᾧ ἡ ἑτέρα τῶν ψυχῶν ἐκείνων οὕτως ἐλάλει, ἡ ἑτέρα ἔκλαιε καὶ ὠλόλυξε τοιουτοτρόπως ὥστε ἐγὼ ἐλιποθύμησα ἐξ οἴκτου, ὡσεὶ ἀπέθνησκον, καὶ ἔπεσα χαμαὶ ὡς πτώμα νεκρὸν καταπίπτει!»

E caddi, come corpo morto cade.

«Ἐν τῇ πυρίνῃ στροφῇ τῆς Σαφρούς οὐδὲν εὐρηται φλογερότερον ἢ οἱ δύο οὗτοι ἐρασταὶ μόνον μετὰ τοῦ συνενόχου βιβλίου τοῦ διερμηνεύοντος τὴν σιωπὴν αὐτῶν, ἢ ὁ ἀκούσιος ἐκείνος ἀσπασμὸς ὅστις τοὺς ἀποπλανᾷ, ἢ, τέλος, ἡ βάσανος αὕτη ἡ μετραπέισα εἰς πικρὰν μακαριότητα διὰ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ χωρισμοῦ αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τοῦ συναίσθηματος τοῦ ἀδιαζεύκτου αὐτῶν ἐν τῇ ποιῆ. Ἐὰν ὁ Δάντης εἶχε πολλὰς σελίδας ὁμοίας πρὸς τὴν τῆς Φραγκίσκης, θὰ ὑπερέβαλλε πάντως τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Οὐίργιλιον καὶ τὸν συμπατριώτην του Πετράρχην. Ἐν τῇ φιλοστόργῳ αὐτοῦ περιεργίᾳ περὶ τὰ ἀπόρητα τοῦ ἔρωτος τούτου καθορᾷ τις πόσον εἶχεν αὐτὸς οὗτος ἐραστὴ τῆς Βεατρίκης καὶ ὅπως ἐτι ἠγάπα τὸ ἰνδαλμα τοῦτο πέραν τοῦ τάφου. Ὅλιγαι σελίδες ποιήσεως ἐφικνύονται τοῦ αἰθερίου ὕψους καὶ τοῦ μελαγχολικοῦ κάλλους τῶν ὀλίγων τούτων στίχων. Ἡ εἰκὼν εἶναι ἁμικρά, μέτριος ὁ χρωματισμὸς τῆς γραφῆς καὶ ἡ ἐντύπωσις αἰθίου. Ἀλλά, διατὶ ἡ παράστασις αὕτη εἶναι τοσοῦτον καλῆ;

Διότι ἡ συγκίνησις, διὰ παντός ὅτι συνίστησι τὸ καλὸν ἐν τῇ ἐκφράσει, ἐστὶν ἐν αὐτῇ πλήρης καὶ ὡς εἰπεῖν ἄπειρος ἡ νεότης, ἡ καλλονή, ἡ ἀφελὴς ἀθωότης δύο ἐραστῶν ὅστινες οὐδὲ πρὸς ἑαυτούς δυσπιστοῦσιν, οὐδὲ πρὸς τοὺς ἄλλους· τὰ δύο αὐτῶν μέτωπα κεκλιμένα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, τὸ ὅποιον, οἷόν τι κάτοπτρον μόλις ἀμαυροῦμεν ὑπὸ τῆς συγκεχυμένης αὐτῶν πνοῆς, παρίστησι καὶ ἀποκαλύπτει αὐτοῖς αἴφνης τὴν ἰδίαν αὐτῶν εἰκόνα, καὶ τοὺς ἐξωθεῖ, διὰ τῆς ὀλεθρίας ἀντανανκλάσεως τοῦ βιβλίου ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν καὶ ἀπὸ καρδίας εἰς καρδίαν, πρὸς τὴν αὐτὴν παραφροσύνην καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τοὺς ἐκτρέπει σφάλμα.

Ὁ τύραννος ὅστις τοὺς κατασκοπεύει ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, καὶ διαπερῶν ἅμα αὐτούς διὰ τοῦ αὐτοῦ ξίφους, συγγέει ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ βεῖρω τὸ αἶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ στεναγμῷ τὴν πρώτην καὶ ὑστάτην ἐρωτικὴν πνοὴν τῶν.

Ὁ οὐρανός. . . ὅστις τιμωρεῖ αὐτοὺς ἐν ἄλλῳ κόσμῳ μετ' αὐστηρότητος ἠθοποιῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τινος ὑπολείμματος θείου ἔλεου, ἄτε παρέχων αὐτοῖς, τοῦλάχιστον, ἐν αὐτῷ τῷ δεινῷ ἐξίλασμά αὐτῶν, τὴν αἰδιον παρηγορίαν τῆς ἐν τῇ ὀδύνῃ ἐνώσεως τῶν, ὡς ἠνωμένοι ὑπῆρξαν ἐν τῷ ἀμαρτήματι.

Ὁ οἶκος τοῦ βαθέως συγκεκινημένου ποιητοῦ ὅστις ἐρωτᾷ αὐτοὺς καὶ τοὺς ζῆλοῖ (τοῦθ' ὅπερ δῆλον ποιοῦσιν οἱ λόγοι του), καίπερ οἰκτεῖρων.

Ὁ πρωταίτιος, ὁ ἐραστής, ὅστις σιωπᾷ, ὅστις ὠλολύζει ὑπ' αἰσχύνῃς καὶ ἄλγους διότι ἐπήγαγε τὸν θάνατον καὶ τὴν καταδικὴν ἐκείνης ἣν κατέστρεψε δι' ὑπερβαλλούσης ἀγάπης ἡ γυνὴ ἥτις ἀποκρίνεται καὶ διηγείται μόνη αὐτῇ ἀντὶ ἀμφοτέρων, ἀναλαμβάνουσα τὴν ὅλην εὐθύνην, διὰ τῆς ὑπεροχῆς ἐκείνης ἀγάπης καὶ ἀφοσίσεως ἥτις συνίστησι τὸν ἠρωισμόν τῆς γυναικὸς ἐν τῷ πάθει.

Αὕτη αὕτη ἡ ἀφήγησις, ἀπλῆ οὕσα, βραχεῖα, ἀφελὴς ὡς ἡ ἐξομολόγησις δύο παιδιῶν.

Ἡ κραυγὴ ἐνδικήσεως ἥτις τέλος ἐκρήγνυται ἐκ τῆς καρδίας γυναικὸς ἐρώσεως κατὰ τοῦ Κάιν ἐκείνου τοῦ πληξάντος ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς ἐν αὐτῇ ἀγαπᾷ.

Ἡ φιλόστοργος ἀβρότης αἰσθημάτων μετ' ἧς ἡ Φραγκίσκη ἀπέχει τοῦ ἐκφωνῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ ἐραστοῦ τῆς ὑπὸ φόβου μὴ κατασχύνῃ αὐτὸν ἐνώπιον τῶν δύο ξένων, ἢ μὴ ἐκραγῆ ὠλολύσουσα ἡ καρδία αὐτῆς προφερούσης τὸ ὑπεράγαν προσφιλεῖς τοῦτο ὄνομα, καὶ λέγει πάντοτε αὐτὸς, οὗτος, ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὁποῖου οὐδέποτε ἡ ψυχὴ μου ἀποχωρισθῆσεται.

Τέλος, ἡ φύσις αὐτῆς τῆς τιμωρίας παραφερούσης ἐν παγερῷ τυφῶνι τοὺς δύο ἐνόχους, ἀλλὰ παραφερούσης αὐτοὺς ἐτι συμπελεγμένους ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀλλήλων, ποιοῦντας πρὸς ἀλλήλους τὴν πικρὰν καὶ αἰωνίαν ἐξομολόγησιν τῆς αὐτῶν μετανόιας, πίνοντας τὰ ἑαυτῶν δάκρυα, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἀνευρίσκοντας τελευταίαν τινὰ σταγόνα τῆς πάλαι ἐπὶ τῆς γῆς χαρᾶς αὐτῶν, κυμαινομένων ἐν τῷ ψύχει καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἀρεσκομένους εἰσεῖτι νὰ λαλῶσι περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῶν καὶ καταλείποντας τὸν ἀναγνώστην ἐν ἀμφιβολίᾳ ἐὰν τοιοῦτός τις ἄθης μὴ ἦναι ἀντάξιός τοῦ παραδείσου. . . .

Τί πλέον ἐν ἀφήγησιν ἔρωτος; Τὴν ποίησιν, ἥτοι τὴν διὰ τοῦ καλοῦ συγκίνησιν, μὴ δὲν παράγῃ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἐν ὀλίγοις στίχοις πληρέστερον ἢ δι' ὀλοκλήρου ποιήματος; Τῷ ὄντι, διὰ τῶν ἐξήκοντα τούτων στίχων πρὸ πάντων ἐπέζησε τὸ ποίημα. Ὁ ποιητὴς θεολόγος ἀπέθανεν, ἀλλ' ὁ ποιητὴς ἐραστής ἐστὶν ἀθάνατος.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἑτέρου ἐπεισοδίου, δι' οὗ λήγει μὲν τὸ 32ον ἔσμα τοῦ ποιήματος, ἄρχεται δὲ τὸ 33ον. Ἔστι τοῦτο ἀφήγησις ὑπερβάλλουσα κατὰ τὸ ἐμπνέον τὴν φρίκην ὕψος τῆς ποιήσεως πᾶσαν ἄλλην, ὑπόθεσιν δ' ἔχει τὴν βάσανον καὶ τὸν θάνατον τοῦ Οὐγολίνου. Εἶναι ἄξιον μεταφράσεως καὶ μελέτης, οὐχὶ διὰ τὰ ἐν αὐτῷ εἰδεχθέντα καθέκαστα κολάσεως, ἀλλὰ διὰ τινὰς κραυγὰς βα-

θέως ἀνθρωπίνους ἄς ἡ βίαστος ἀποσπᾶ ἀπὸ τῶν θυμάτων. Οὐδέποτε ἡ ποίησις ἐρῆξε κραυγὰς τοιαύτας.

Μηδεὶς ἐκπλαγῆται ἐπὶ τῇ ὁμότητι τοῦ ὕφους τοιοῦτον τὸ ὕψος τοῦ αἰῶνος τοῦ Δάντου.

»Ἐἶχον ἤδη καταλίπη — ἀφηγεῖται ὁ ποιητής — τὴν σκιάν τοῦ προδότου ἐκείνου ὅς τις ἠνέφξεν εἰς τοὺς πολεμίους τὰς πύλας τῆς Φαθεντίας ἐν ᾗ ἡ πόλις ἐκοιμᾶτο, ὅτε εἶδον ἐγγὺς βόθρου ἐσακαμμένου ἐν τέλματι πάγου δύο σκιάς. Ἡ κεφαλὴ τῆς ἐτέρας ἐφαίνετο χρησιμεύουσα ὡς κάλυμμα εἰς τὴν τῆς ἐτέρας.

»Καὶ ὅπως τρώγει τις τὸν ἄρτον ὅταν πεινᾷ, οὕτως ὁ ὑπερκείμενος ἐδάκνε διὰ τῶν ὀδόντων τὴν κεφαλὴν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' ὃ μέρος ὁ ἐγκέφαλος ἐνοῦται τῷ αὐχένι.

»Ὡ σὺ ὅστις δεικνύεις τοσοῦτον θηριώδη διάθεσιν μίσους πρὸς ἐκείνον ὃν τρώγεις οὕτως, εἰπέ μοι, διατί; ἐφώνησα πρὸς αὐτόν, προστιθείς «ἐάν ἔχῃς αἰτίαν πρὸς τοῦτο, ὅταν μάθω τίνες ἐστὲ ἀμφοτέροι ὑμεῖς καὶ ὅποιον τὸ πταίσμα αὐτοῦ, θέλω λαλήσει περὶ ὑμῶν ἐν τῷ ἔνερ κόσμῳ, ἐάν ἡ γλώσσα δι' ἧς λαλῶ πρὸς ὑμᾶς μὴ ζηρανθῇ ὑπὸ τῆς φρίκης.»

»Ὁ ἀμαρτωλὸς ἐπῆρε τὸ στόμα ἀπὸ τῆς θηριώδους βορᾶς καὶ ἀπομάσων αὐτὸ ἐν τῇ κόμῃ τῆς κεφαλῆς ἣν εἶχε περιφάγη ὅπισθεν, ἤρξατο τοῦ λόγου οὕτως:

»Σὺ θέλεις ν' ἀνανεώσω τὴν ὀδύνην καὶ τὴν ἀπόγνωσιν αἵτινες συνέχουσιν ἤδη τὴν καρδίαν μου διανοουμένου μόνον ὅπερ θέλω σοὶ ἀφηγηθῆ, καὶ πρὶν ἢ εἶτι λαλήσω.

. . . . Tu vuoi ch' io rinnovelli
disperato dolor, che 'l cuor mi preme
già pur pensando, pria ch' io ne favelli

»Ἄλλ' ἐάν οἱ λόγοι μου δύνανται νὰ ὤσι σπέρμα μέλλον νὰ καρποφορήσῃ τὴν κατασιγήνην τοῦ προδότου ὃν ἐγὼ κατατρώγω, θέλεις μὲ ἴδη λαλοῦντα ἅμα καὶ κλαίοντα.

Ἄγνων τίς σὺ εἶ καὶ πῶς ἠδυνήθης νὰ κατέλθῃς ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς μοὶ φαίνεται ἀληθῶς φλωρεντινός.

»Μάθε πρῶτον ὅτι ἐγὼ ὑπῆρξα ὁ κόμης Οὐγολίνος, οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ρογήρος, ἠδὲ θέλω σοὶ εἶπει διατί αὐτός ἐστὶν γείτων μου ἐνταῦθα.

»Τίνι τρόπῳ, διὰ τῆς δολιότητος αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνης μου καθείρθη ἐγὼ καὶ εἶτα ἀπέθανον, περιττὸν νὰ σοὶ εἶπω.

Ἄλλ' ὅπερ παρ' οὐδενὸς βεβαίως ἐμαθες εἶναι ὅποσον φρικώδης ἐγένετο ὁ θάνατός μου. Τοῦτο θέλεις ἀκούσῃ νῦν καὶ θέλεις κρίνῃ ἐντεῦθεν ἐάν τὸ τέρας τοῦτο ἰκανῶς μὲ ἐβασάνισε.

»Στενὸς φεγγίτης διὰ τῶν τειχῶν τῆς εἰρκτῆς, ἧτις ἐξ ἐμοῦ πύργος τῆς πείνης ἐκλήθη, καὶ ἐν ἣ καθείρθησαν εἶτι τόσοι ἄλλοι μετ' ἐμὲ, μοὶ εἶχε πολλὰκις ἤδη διαπέμψῃ διὰ τῶν σχισμάτων τοῦ τῶ φῶς τῆς σελήνης, ὅτε ἐγὼ εἶδον ὄνειρον διασχίσαν εἰς ἐμὲ τὸν πέπλον τοῦ μέλλοντος.

Ὁ Οὐγολίνος ἀφηγεῖται ἐνταῦθα τὸ ἐνυπνίον του, ὅπερ

ἐστὶ συμβολικὸς αἰνιγμὸς τῶν ἀντιμαχομένων φατριῶν μεταξὺ Λούκης, Πίσσης καὶ Φλωρεντίας.

»Ἀφουπισθεὶς κατὰ τὸ πρῶτον λυκαυγὲς τῆς ὑπαυγαζούσης ἡμέρας, ἤκουσα τὰ μικρὰ μου τέκνα, τὰ ὅποια ἦσαν μετ' ἐμοῦ ἐγκαθειργμένα, νὰ κλαίωσι κοιμώμενα καὶ νὰ μὲ αἰτῶσιν ἄρτον.

»Πολὺ ἄσπλαγχτος εἶσαι ἐάν μὴ λυπῆσαι ἤδη ἀναλογιζόμενος τί ἐντεῦθεν ἡ καρδίαν μου προησθάνετο καὶ ἐάν σὺ μὴ κλαίῃς διὰ τοῦτο, διὰ τί θέλεις ποτὲ κλαύσῃ;

Ben sei crudel, se tu già non ti duoli,
Pensando ciò che 'l mio cor s' annunziava
E se non piangi, di che pianger suoli?

»Ἦσαν ἤδη ἐξυπνα, προσήγγιζε δ' ἡ ὥρα καθ' ἣν συνήθως ἐκούμιζον πρὸς ἡμᾶς τὴν τροφήν· ἀλλ' ἔνεκα τῶν ὄνειρων, ἅπερ εἶχον ἰδεῖ, ἕκαστον αὐτῶν ἤρξατο ἀνησυχῶν ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ του.

Ἐγὼ δὲ ἤκουσα κλειομένην καὶ διὰ παντός σφαλιζομένην ἐν τῇ προσγειῷ ὀροφῇ τοῦ φοβεροῦ πύργου, τὴν μόνην θύραν δι' ἧς εἰσῆρχοντο εἰς αὐτόν, ἐφ' ᾗ προσεῖδον εἰς τὸ πρόσωπον τῶν δυστήνων μικρῶν μου τέκνων, ἀλλ' οὐδὲ διὰ μιᾶς λέξεως ἀπεκάλυψα τὴν ἀγωνίαν μου.

Δὲν ἐκλαυσα, τόσον ἀπελιθώθη ὑπὸ τῆς φρίκης ἡ καρδίαν μου ἀλλ' ἐκλαιον αὐτά, ὃ δὲ μικρὸς μου Ἀνσελμίνος μοὶ εἶπε «Τί ἔχεις, πάτερ μου, ὥστε νὰ μᾶς βλέπῃς οὕτω;

»Διὸ ἐγὼ δὲν ἐδάκρυσα, οὐδ' ἀπεκρίθη ἐπὶ ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ ἐπὶ ὅλην τὴν ἐπομένην νύκτα μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν καὶ πάλιν ὁ Ἥλιος ἀνυψώθη ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα φωτίζων τὸν κόσμον.

»Ὅτε ἀμυδρὰ τις εἰσέδυσεν ἀκτὶς εἰς τὴν εἰρκτὴν, διέδραμον οἱ ὀφθαλμοί μου τὰ τέσσαρα πρόσωπα τῶν τέκνων μου καὶ ἐφριξα ἀνευρῶν ἐν αὐτοῖς τὴν εἰκόνα τοῦ ἐμοῦ.

»Ἐν τῇ ὑπερβαλλούσῃ ὀδύνη μου ἐδῆξα τὰς δύο χεῖράς μου, αὐτὰ δὲ, νομίσαντα ὅτι ἡ πείνα μὲ ἠνάγκαζε νὰ ζητῶ νὰ φάγω ἐκ τῆς ἰδίας μου σαρκός, ἠγέρθησαν αἰφνης καὶ μοὶ εἶπον, «Πάτερ θὰ ἦναι πρὸς ἡμᾶς ἦττον φρικῶδες ἐάν σὺ τραφῇς ἐκ τῶν ἡμετέρων σωμάτων· σὺ μᾶς ἐνέδυσας διὰ τῶν ἀθλίων τούτων σαρκῶν, ὅθεν εἰς σέ προσήκει, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ μᾶς ἀπεκδύσῃς αὐτῶν.»

»Ἐπραῦνθη τότε ὅπως μὴ τὰ λυπῶ ἐπὶ μᾶλλον. Ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ ὀλόκληρον τὴν ἐπιούσαν ἐμείναμεν πάντες ἄφωνοι ἀπέναντι ἀλλήλων. Ὡ γῆ σκληρὰ! διατί δὲν διηνεφύχθῃς ὅπως μᾶς καταπῆς;

»Ὅτε ἐπῆλθεν οὕτως ἡ τετάρτη ἡμέρα, ὁ Γάδδος ἦλθε καὶ ἐπεσεν ἐκτάδην παρὰ τοὺς πόδας μου, λέγων μοι, «Πάτερ μου, διατί δὲν σπεύδεις πρὸς βοήθειάν μου!»

»Ἀπέθανεν ἐκεῖ, καί, ὅπως σὺ βλέπεις ἐμὲ ἐνταῦθα ἐνώπιόν σου, εἶδον ἐγὼ καταπίπτοντα καὶ θνήσκοντα ἀλληλοδιδόχως τὰ ἄλλα τρία, ἐν καθ' ἑν, ἀπὸ τῆς πέμπτης πρὸς τὴν ἕκτην ἡμέραν.

»Ἐγὼ αὐτός, ἤδη σχεδὸν τυφλὸς ἐκ τῆς πείνης, ἐβάδισα

ἐπιπόνως κλονούμενος ἀπὸ τοῦ μὲν πρὸς τὸ δέ, καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐφώνουν αὐτά, νεκρὰ ἦδη κείμενα. Εἶτα, ὅτι ἡ ὀδύνη δὲν εἶχε κατορθώσῃ, συνετέλεσεν ἡ πείνα.

Poscia più che il dolor potè il digiuno.

»Ταῦτα εἰπὼν, τοὺς δ' ὀφθαλμούς διεστραμμένους ἔχων, ἔλαβεν αὐτὸς τὸ ἄθλιον κρανίον διὰ τῶν ὀδόντων, οἰτινες, ἰσχυροὶ ὡσεὶ κυνός, συνέτριψαν τὸ ὄστον.»

Ἀποχωρίζοντες τὰς ἐν ἀρχῇ τῆς ἀφηγήσεως ταύτης βδελυρὰς εἰκόνας, λέγομεν ὅτι ἡ ποίησις, ἧτοι ἡ διὰ τοῦ καλοῦ συγκίνησις, δὲν δύνανται νὰ προβῇ περαιτέρω. Ἄλλ' ἴσως τις εἶπῃ· ποῖον τὸ καλὸν ἐνταῦθα;

Τὸ καλὸν ἐν τῇ ὀδύνη· τὸ παθητικόν, ἡ θλίψις τῆς καρδίας ἐξ οἴκτου πρὸς τὸ θέαμα τῆς ἀλλοτρίας ὀδύνης, ἡ ὑψηλὴ συμφωνία τοῦ ὀλολυγμοῦ ἄλλου τινός καὶ τοῦ μυχίου ὀλολυγμοῦ ἡμῶν αὐτῶν, τὸ ὀδυνηρὸν ἠδυπάθημα, ἀλλ' ὅμως ἠδυπάθημα ἠθικόν, ἐκ τῆς φιλανθρωπίας ἡμῶν συμπαθήσεως πρὸς τὸν πόνον ὄντος ἀνθρωπίνου ὡς ἡμεῖς, τὸ τοῦ λατινοῦ ποιητοῦ homo sum nihil a me alienum (οὐδὲν ἀνθρώπινον ἀλλότριον πρὸς ἐμὲ ἀνθρώπινον ὄντα), ἡ μὴ φίλαυτος ἐκείνη συμπάθεια ἧτις συνίστησιν ἅμα τὴν φύσιν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, εὐρηνται πανταχοῦ ἐν τῇ ποιητικῇ ταύτῃ σκηνῇ.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ δυστήνῳ ἐκείνῳ πατρὶ ἐγκαθειργμένῳ μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ τέκνων ἐν τῷ ζοφερῷ πύργῳ.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀθωότητι τῶν τεσσάρων τούτων τέκνων τιμωρουμένων διὰ τὸ ἐγκλημα τοῦ πατρὸς.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῇ ἀφώνῳ ἀγωνίᾳ ἧτις καταλαμβάνει τὸν πατέρα μέχρις ἀπολιθώσεως ἐπὶ τῷ ἀσυνήθει κρότῳ τῶν ζυγῶν τῆς προσγειῶς θύρας ἣν κατακλείουσι καὶ φράττουσι διὰ παντός.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ ἐκπλήκτῳ ἐκείνῳ καὶ αἰνιγματώδῃ βλέμματι τὸ ὅποιον ὁ πατὴρ προσῆλοι ἐπὶ τὰ δῦμοιρα τέκνα του ἐπὶ τῷ κρότῳ τούτῳ ὅστις περιλαμβάνει πέντε καταδικὰς εἰς θάνατον βραδύν.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῇ καταπλήξει τοῦ νεωτέρου τῶν τέκνων του, ὅπερ, ὁρῶν τὸ βλέμμα τοῦτο καὶ μὴ ἐννοῶν εἶτι τὴν σημασίαν του, ἐρωτᾷ τὸν πατέρα αὐτοῦ «Padre, che hai». (Τί ἔχεις, πάτερ;).

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ ὑπολάμποντι φωτὶ τῆς ἡμέρας ὅπερ διεισδύει κατὰ πᾶσαν πρῶϊαν διὰ τῆς ὀπῆς εἰς τὴν εἰρκτὴν ὅπως δεῖξῃ εἰς τοὺς καταδικαίους πλησιάζον μὲν ἐπὶ μᾶλλον τὸ φρικτὸν τέλος, ἐπιτεινομένην δὲ τὴν βίαστος, καὶ ὅπως τοὺς ὑπομνήσῃ ὅτι, καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ κείνται βεβουλισμένοι ἐν τῷ σκότει, ἡλιος ζωῆς, ἀγαλλιάσεως καὶ ἐλευθερίας περιουγάζει τὸν λοιπὸν κόσμον.

Ἐνυπάρχουσιν εἰς τὸ ἐν ὀλολυγμοῖς ἐνύπνιον ἐκεῖνο τῶν κοιμωμένων παιδιῶν ὄνειρευομένων τὴν πείναν πρὶν ἢ τὴν ἀσθανθῶσι, καὶ αἰτούντων ἐν ὄνειρῳ τὴν τροφήν τὴν ὅποιαν ὁ

φόβος μὴ κατασπαράξῃ τὴν καρδίαν τοῦ πατρὸς τῶν ἀποτρέπει αὐτὰ τοῦ νὰ ζητήσωσιν ἐξυπνήσαντα.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ δευτέρῳ ἐκείνῳ βλέμματι τοῦ ἀθλίου πατρὸς, μετὰ τὴν τρίτην νύκτα, ὅστις ὀρῶδῶν ἐξετάζει τὴν ὄψιν τῶν τέκνων του, καὶ εἰς τὰς τέσσαρας ταύτας ζώσας εἰκόνας τοῦ πάθους του ἐμβλέπει τὸ ἀπείκασμα τοῦ ἰδίου αὐτοῦ προσώπου.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῇ νεκρικῇ σιωπῇ κατὰ τὰς δύο ἡμέρας καὶ τὰς ἐπομένας δύο νύκτας, καθ' ἃς τὰ πέντε θύματα σιωπῶσι φοβούμενα ἕκαστον μὴ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του κατενέγκῃ μίαν ἐπὶ πλέον πληγὴν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἄλλων.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ νεωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἀγαπωμένῳ τῶν παιδιῶν τὸ ὅποιον πίπτει καὶ ἀνακλίνεται ὅπως ἐκπνεύσῃ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς του, καὶ τὸ ὅποιον ἐν τῷ παραλήρῳ τῆς ἀγωνίας τῷ ἀποτείνει τὴν λέξιν ἐκείνην τὴν σκληροτέρην μυρίαν θανάτων, τὴν θηριώδη καὶ σπαρταζομένην ἐκείνην μέμψιν τοῦ ἐπιθανάτου πρὸς τὸν ἐπιθανάτον «Πάτερ μου, διατί δὲν μὲ βοηθεῖς;»

Ἐπάρχουσιν ἐν τῇ πλάνῃ τῶν παιδιῶν τὰ ὅποια, βλέποντα τὸν πατέρα νὰ δάκνῃ τὰς χεῖράς του ὑπὸ μανιῶδους παραφορᾶς, νομίζουσιν ὅτι θέλει νὰ καταφάγῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ σάρκας καὶ τῷ προσφέρουσιν ἐκείνην ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς σὺν τῇ ζωῇ.

Ἐνυπάρχουσι τέλος εἰς τὰ τέσσαρα ταῦτα τέκνα προσερχόμενα ἐπαλλήλως ἵνα κατακλιθῶσι καὶ ἀποθάνωσι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς, ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, ad uno ad uno, λέγει ὁ ποιητής, οὕτω δ' ἐπάγοντα τῷ πατρὶ τὸν θάνατον τετρακίς ἐν αὐτοῖς πρὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ θανάτου.

Τὸ ἠθικὸν καλόν, τὸ φιλάνθρωπον καλὸν ἰσοῦται ἐν τῇδε τῇ ἀφηγήσει πρὸς τὴν ἠθοποιὸν φρίκην, καὶ ἰδοὺ ποῦ ἐγκρατεῖται τὸ ὕψος τῆς ποιήσεως.

Θέτε, τῷ ὄντι, ἐκεῖ τέσσαρας κκούργους θνήσκοντας ὑπὸ πείνης ἐν σπασμοῖς καὶ ἀραιῖς μανιῶδαις· θέλετε ἀποστρέψῃ τὰ βλέμματα μετ' ἀηδίας διότι ἀντὶ Γολγοθᾶ θέλετε ἔχει ἐνώπιον ὑμῶν ἀγγέλλον.

Ἄλλὰ τὸ θέαμα πατρὸς φρίκτοντος ἐπὶ τῷ ἀπαισίῳ κρότῳ τῆς κλειδῆς, καὶ μεριμνῶντος οὐχὶ περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδίων τέκνων, εἶναι ὠραῖον, εἶναι ὑψηλόν, καὶ συγκινεῖ βαθέως τὴν ψυχὴν.

Εἶναι καλὸν τὸ θέαμα πατρὸς ἐπισκοποῦντος τὴν ἐπαύριον τὰς ὄψεις τῶν τέκνων του ὅπως ἐν αὐταῖς καταμετρήσῃ τὴν πρόδον τῆς θανατηφόρου πείνης, ἢ σιωπῶντος ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς ἀπογνώσεως διότι συμπαρέσυρε τὰ ἀθῶα καὶ λατρευόμενα τέκνα του εἰς τὴν ἰδίαν τιμωρίαν.

Εἶναι καλὴ ἡ παράστασις πατρὸς ὁρῶντος αὐτὰ, ὡς ἡ Νισθῆ, συγκροτούντα βραδέως παρὰ τοὺς πόδας του τὸ σύμπλεγμα τῆς οἰκογενείας θνησκούσης πρὸ τοῦ πατρὸς.

Δὲν λείπει ἐκεῖ ἡ ἡ μήτηρ ἢ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀπούσεως μητρὸς· ἀλλ' ὁ ποιητής ἠσθάνθη διὰ θαυμασίας ἐμπνεύσεως ὅτι

εἶδει ν' ἀπομακρύνῃ τὴν μητέρα ἀπὸ τοῦ ἡμίλου τούτου, ἄλλως δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ περάνῃ τις τὴν ἀνάγνωσιν· ἡ καρδία θὰ συνετριβετο ἅμα τῷ πρώτῳ ὀλολυγμῷ τῆς μητρὸς, ἢ καὶ μόνον ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἀναμνήσει αὐτῆς. Οὔτε ὁ πατήρ, οὔτε τὰ τέκνα ἀναμνησκουσιν αὐτὴν φόβῳ μὴ διὰ τῆς ἀναμνήσεως ταύτης σπαράξωσιν ἀλλήλων τὰς καρδίας. Ἐξαισιᾶ ἀποσιώπησις τῶν πέντε τούτων καρδιῶν!

Τέλος, εἶναι ὠραία τὰ παιδία ἐν τῇ ἀθωότητι αὐτῶν, ὠραία ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῆς σημασίας τοῦ κρότου τῆς θύρας φραγτομένης κατ' αὐτῶν, περικαλλῆ ἐν τῷ ἐνυπνίῳ των ὅτε ὄνειρεύονται τὴν τροφήν, ὠραία ἐν τῇ σιωπῇ των ἵνα μὴδὲν μεμψώσῃ τῷ ταλαιπώρῳ αὐτῶν πατρί, ὠραία ἐπίσης ἐν τῇ βηγνύουσι κραυγῇ ὅπως τῷ προσενέγκωσι τὸ ἴδιον αὐτῶν σῶμα, ὅπερ τῷ ἀνήκει, πρὸς βορᾶν, ὠραία καὶ ἐν τῷ παραλήρῳ αὐτῶν ὅτε, ἀποτεινόμενα εἶτι πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἄλλην θεῖαν Πρόνοιαν, τὸν ἐρωτῶσι περίλυπα διατὶ τὰ ἐγκαταλείπει οὕτως ἄνευ τιῶς βοηθείας ὥστε ν' ἀποθάνωσιν, ὠραία, τέλος, ἐν τῇ ὑστάτῃ ἐκδηλώσει υἱικῆς στοργῆς ἣτις ἔχει αὐτὰ ψυχρῶ-βραγύντα ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ τὰ ὄθει νὰ κατακλιθῶσιν ἐπὶ τῶν ποδῶν του ὅπως ἐκπνεύσωσιν ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ.

Ἐὰν μὴ καθορᾷ τις ἐνταῦθα τὸν ὑπέροχον ποιητὴν, ποῦ ἄρα ἐστὶν οὗτος; Οὔτε ἐν τῷ Ὁμήρῳ, οὔτε ἐν τῷ Οὐίγγλιω, οὔτε ἐν τῷ Σεκσπέρῳ εὐρίσκει τις ἐν οὕτως ὀλίγοις φθόγοις ἤχους τοιούτους. Καὶ ἂν μόνος τὰς δύο ταύτας σκηνὰς εἶχε γράψῃ ὁ Δάντης, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπαξίως θ' ἀνεγράφετο παρὰ τοῖς ἐκείνων.

Ἀλλὰ ποίησις τοιαύτη οὐ δεῖται ἐπαίνων, ὡς δὲ τις τῶν κριτικῶν εἶπεν, «ὁ Δάντης εἶναι ὡς ὁ ἥλιος· ἀρκεῖ νὰ τὸν δεῖξῃ τις».

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ἢ ΠΟ

M. A. BAÏEP

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Τοιαύτην παριστᾷ ὁ Σπινόζας τὴν ἀνθρωπίνην ἐλευθερίαν· τοιαύτη ἡ ἐξήγησις παραδοξοτάτη βεβαίως καὶ τὰ μᾶλα ἐντεχνος δι' ἧς διατείνεται νὰ δώσῃ τὸν λόγον τοῦ αἰσθημάτος τοῦ αὐτεξουσίου ἐν αὐτῷ τῷ ὀνόματι τῶν ἀρχῶν τοῦ μᾶλλον ἀπολύτου πεπωμένου. Ἄλλ' ὅλον τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα καταρρέει πρὸ ἀπλουστάτης παρατηρήσεως, εἰλημμένης ἐκ τῆς συνειδήσεως κατὰ τὸν Σπινόζαν ἐκ τῆς ἐν τῇ διατελούμεν ἀγνοίας περὶ τῶν διαφορῶν αἰτίων, τῶν βροπῆν ἐχόντων ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων ἡμῶν ἀναφέρεται ἡ πλάνη τοῦ αὐτεξουσίου. Ὅσοι μᾶλλον λοιπὸν ἀγνοοῦμεν τὰς ἐσωτερικὰς διαθέσεις μας, τοσοῦτω μᾶλλον ἐνεργοῦμεν ἀλογίστως καὶ τοσοῦτω μᾶλλον δεῖν νὰ ἐξάπτηται τὸ αἰσθημα τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν. Οὕτω δὲ τὸ τέκνον καὶ ὁ μέθυσο, ὅπως πάνυ εὐαρίστως παριστᾷ

ἡμῖν ὁ Σπινόζας, πεποιθασιν ὅτι ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῶν νὰ ἐκτελῶσι πράξεις εἰς ἃς ἀηττήτως ὠθοῦνται ὑπὸ ἀγνώστων αἰτιῶν. Εἰ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα ὅσοι μᾶλλον εἰσδύομεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τοσοῦτω μᾶλλον ἀνευρίσκομεν τὸν λόγον τῶν αἰτιῶν τῆς διαγωγῆς ἡμῶν, τοσοῦτω μᾶλλον σπουδαῖαι καὶ ὠρμοὶ καθίστανται αἱ ἀποφάσεις μας καὶ τοσοῦτω μᾶλλον βλέπομεν ἐξαφανιζόμενον κατ' ὀλίγον τὸ φᾶσμα τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν. Ὅθεν ἡ πείρα ὀλοσχερῶς κατελέγει τὸν Σπινόζαν ψευδόμενον, ἀρκεῖ δὲ ἅπαξ μόνον νὰ βεβαιώσωμεν δι' ἀναμφισθητῶν τεκμηρίων πόσον ἰσχυρὸν καὶ ἐναργές ἐστὶ μετὰ σοβαρὰν καὶ ἡσυχον ἀπόφασιν τὸ τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας αἰσθημα, ὅπως ἀποκαλύψωμεν τὸ ἐντεχνον καὶ δολερὸν τοῦ συστήματος τούτου.

Ἄφου ἐδηλώθη ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία καὶ περιεστᾷ εἰς τὴν ἀκριβῆ τῆς ἀξίαν ἢ βροπῆ, ἀναμφισβήτητος βεβαίως ἄλλ' οὐδέποτε καταναγκαστικῆ τῶν αἰτιῶν, ἐξετάσωμεν ἡδὴ μᾶλλον διηκριβωμένως εἰς τί συνίσταται ἡ ἐλευθερία αὕτη, ἀφηγηθῶμεν ὑπὸ τίνα τύπον παρίσταται ἐν τῇ συνειδήσει ἀπαλλάττομεν ἐκ τῶν μεταβλητῶν τούτων τύπων τὴν ἀναλλοιωτὸν αὐτῆς οὐσίαν καὶ ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καθαρᾶς ἀνέλθωμεν βαθμηδὸν μέχρι τῆς θείας ἐλευθερίας. Τότε μὲν ταλαντούμενος μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ἐν τέλει ἠττώμεται καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν.

..... Video meliora, proboque
Deteriora sequor.

Τότε θριαμβεύω τῶν κακῶν μου κλίσεων καὶ μετὰ πάλιν μᾶλλον ἢ ἦττον παρατεταμένην, μᾶλλον ἢ ἦττον ἀλγεινὴν, ἀποπληρῶ τὸ καθήκον μου. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων αἰρέσεων κυμαίνεται τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅταν δὲ ψυχὴ τις ἀφίκηται εἰς τὴν ἠθικὴν ἐκείνην κατάστασιν ἐν ἣ τὸ μὲν πταίσμα ἐστὶν ἡ ἐξαιρέσις, ἡ δὲ ἀρετὴ ὁ κανὼν, τότε φαίνεται ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις προσεκλήσατο ἅπασαν τὴν τελειότητα ἣς ἐστὶν ἐπιδικτικῆ. Ἄλλ' ὑπεράνω τῆς συνήθους ἀσκήσεως τοῦ καθήκοντος, ὑπεράνω τοῦ ἐπιμύχθου θριάμβου τῆς ἀρετῆς ἐπὶ τοῦ ἐλαττώματος ὑπάρχει τύπος καθαρῶτερας καὶ τελειότερας ἐνεργείας ἣτοι ἡ εἶξις τοῦ πράττειν τὸ ἀγαθὸν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ παύσῃ τὴν πάλιν καὶ νὰ καταστήσῃ βραδίαν καὶ εὐχερῆ τὴν θυσίαν αὐτήν. Οὕτω τὸ ἐλάττωμα, ἡ ἀρετὴ, ἡ ἀγιότης, ἰδοὺ ἐν τρισὶ λέξεσιν ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικότητος. Ἀσχοληθῶμεν ἵνα διακρίνωμεν τὰς τρεῖς ταύτας καταστάσεις ἀπ' ἀλλήλων.

Ἀναντίρρητόν ἐστὶν ὅτι ἐν τισὶ περιπτώσει πάνυ ἐπαναλαμβάνομεναις ὁ ἄνθρωπος βλέπει ἐναργῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν καὶ ἐκλέγει ἐν γνώσει καὶ ἐλευθέρως τὸ κακὸν, παρορῶν τὸ ἀγαθόν. Πολλοὶ τῶν φιλοσόφων δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐστὶν ἱκανὴ τοιαύτης παρεκτροπῆς. Ἐσκέφθησαν ὅτι ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πράττῃ τὸ κακόν, τὸ πράττει δι' ἐσκοτισμένης διανοίας, τὸ δὲ ἐγκλημα ἐφάνη αὐτοῖς παραφροσύνη καὶ μανία. Ἡ ἀρετὴ κατὰ Πλά-

τωνά ἐστὶ κάλλιστόν τι καὶ ἀγιώτατον ὥστε νὰ δυνήθῃ τις νὰ τὴν ἴδῃ καὶ νὰ μὴ αἰσθανθῇ ἀκάθεκτον θέλητρον. Ἐκ τούτου τὸ περιβόητον ἐκεῖνο πάσης Σωκρατικῆς σχολῆς ἀξίωμα οὐδεὶς ἐκουσίως κακός. Οὐδὲν ὄντως εὐγενέστερον τῆς διδασκαλίας ταύτης· ἀλλ' οὐδὲν ἐπίσης ἦττον σύμφωνον τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ γνώσει τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἄνθρωπος ἀδυστάκτως δὲν πράττει τὸ κακὸν δι' αὐτὸ τὸ κακόν, καὶ αὐτοὶ οἱ μέγιστοι ἐγκληματίαι δὲν δύνανται νὰ καταβῶσι μέχρι τῆς ἀδύσσου ταύτης τῆς διαστροφῆς. Σύμφωνι κατὰ τοῦτο τῷ Σωκράτει καὶ Πλάτῳ· ἀλλ' ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε εὐρίσκει θέλητρον ἐν τῷ κακῷ ὡς κακῷ, ἀναμφισβήτητόν ἐστιν ὅτι ὁ βῶς τῆς ζωῆς ἔχει ἀνά πάσαν στιγμὴν περιπετειᾶς καθ' ἃς δεῖν νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ καθ' ἃς θυσιάζωμεν τοῦτο εἰς ἐκεῖνο. Ἐνδιαφέρομαι ν' ἀποκρύψω ἢ νὰ προσποιηθῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀποφασίζω νὰ ψευθῶ. Τὸ ψεῦδος βεβαίως δὲν ἔχει καθ' ἑαυτὸ οὐδὲν τὸ θελκτικόν, οὐδὲν τὸ ἀξιάγαστον. Τὸ ἐν αὐτῷ ἀποπλανοῦν με οὐκ ἐστὶν αὐτὸ καθ' ἑαυτοῦ, ἐστὶν ἡ ἐκ τούτου ἐπιζομένη ὠφέλεια. Οὕτω λοιπὸν ἐὰν ψευδῶμαι δὲν πράττω τοῦτο ἐκ τῆς πρὸς τὸ ψεῦδος ἀγάπης, ἀλλ' ὑπερnikov ἀπ' ἐναντίας τὴν ἐντύπωσιν τῆς φυσικῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐμπνεομένης μοι ἀποστροφῆς ἄλλως τε δὲν διατελῶ ἐν τῇ πλάνῃ περὶ τῆς διαγωγῆς μου. Δὲν πιστεύω ὅτι τὸ ψεῦδος ἐστὶν ἀγαθόν τι μάτην ἤθελον ἀποπειραθῆ νὰ πείσω ἐμυατόν, αἰσθάνομαι ὅτι κάλλιον ἐστὶ νὰ ὦ φιλαλήθης· συνελόντι εἰπεῖν ἀπορρίπτω τὸ ἀγαθόν, γινώσκων αὐτὸ ὡς ἀγαθόν καὶ πράττω τὸ κακόν γινώσκων ὅτι ἐστὶ κακόν καὶ τοι αὐτὸ τὸ κακόν νὰ μὴ ἦ ὁ τῆς πράξεώς μου σκοπός. Ἄλλως δὲν ἤθελον εἶσθαι ὑπεύθυνος. Ἐπρεπε νὰ κηρύξωμεν ἀθῶους τοὺς μοχθηροτέρους κακούργους· μόνος ὁ ἐνάρετός ἐστιν ἐλεύθερος, ἢ μᾶλλον δὲν ἤθελον ὑπάρξει πλέον ἢ ἡττοῦ ἐγκλημα, ἢ ἡττοῦ ἀρετῆ, ἢ ἡττοῦ εὐθύνης, τὸ δὲ Σωκρατικὸν ἀξίωμα κατ' ἀκριβολογίαν ἐκλαμβάνομενον ἔχει εὐθὺ εἰς ἄρνησιν τοῦ αὐτεξουσίου.

Ὁ δεῦτερος τύπος, ὁ ἄκαλός καὶ κανονικός τύπος τῆς ἐλευθερίας ἐστὶ ἡ ἀρετὴ. Ἀποκαλοῦμεν ἐνταῦθα κυρίως ἀρετὴν τὴν συνήθη ἐκλογὴν, τὴν ἐσκεμμένην ἐκλογὴν τοῦ ἀγαθοῦ, κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ κακοῦ. Ὑποτίθησι πάλιν, προσπαθεῖται, ἄλλως. Ὅσον ἀγία καὶ ἂν ὑποθεθῇ, ὅσοι καὶ ἂν περιβάλληται κάλλει, φέρεται εἰς τὸν χαρακτῆρα ἀτελοῦς ὄντος, ὑποκειμένου εἰς φυσικὴν ἀδυναμίαν καὶ εἰς τὸ κακόν, ἠναγκασμένου νὰ παλαίῃ κατὰ τῶν ἀτάκτων κλίσεων, ὑπέκοντος ἐνίοτε τῇ ἐπιρροίᾳ των, ἀνακλύπτοντος μετὰ δραστηριότητος καὶ θράσους, ὅπως ἐπαναπέσῃ αὐθις, διατηροῦντος τέλος τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ὑπάρξεώς του ἐπὶ ἀμοιβῇ ὀδυνηροτάτων μαχῶν· τούτου ἕνεκα ἡ ἀρετὴ οὕτω ἐστὶν ὁ ὕψιστος τῆς ἐλευθερίας τύπος. Ὅπως ἀφίκηται μέχρι τῆς ὑπάτης καταστάσεως, ἣτις ἐστὶν ἡ ἀγιότης ἢ τοὐλάχιστον ὅπως προσεγγίσῃ κατὰ τινὰ βαθμὸν, δεῖν τὸ τῆς σκέψεως στοιχείον νὰ ἐκλίπῃ καὶ μετ' αὐτοῦ πάσα πάλιν, πάσα προσπάθεια, πάσα διάσκεψις. Διὰ τῆς εἴσεως ἐπιτυγχάνεται ἡ θαυμασία

αὕτη καθαρσις· ἡ ἀγιότης ἐστὶ τὸ ἔργον τῆς. Ὑπάρχουσι ψυχαι τινες οὕτως εὐτυχῶς ὑπὸ τῆς προνοίας πεποικισμένοι, ὥστε ἡ ἀρετὴ ἐστὶν αὐτοῖς ὡς ἐμψυτος. Αἱ κλίσεις των εἰσι τόσοι ἀγναί, τόσοι εὐγενεῖς, τόσοι εὐθεῖαι ὥστε ἀπονητὶ σχεδὸν βαδίζουσι πρὸς τὸ ἀγαθόν. Ἐνστικτικῶς ἄγονται πρὸς πᾶν ὠραῖον, ἀγνόν, ἀρμονικόν. Αἱ ψυχαι αὗται ζῶσιν ἐν αἰωνίᾳ ἀθωότητι καὶ μόλις γινώσκουσι τὸ κακόν. Ἄλλ' ἐκ τοιούτων φύσεων δὲν συντίθεται τὸ ἀνθρώπινον γένος. Συνήθως ὁ βίος ἐστὶ διηνεκῆς πάλιν, ἀτίδως σπαραγμός· δεῖν οὕτως εἰπεῖν νὰ διαμφοισθῇ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ κακόν τὸ πεδῖον κατὰ βῆμα, νὰ ἦ ἐν διηνεκῇ δυσπιστίᾳ πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐν ἐγγρηγόρει, ἀεὶ ἐν μετεώρῳ, ἀεὶ ἐν παραχρῆ. Ἄλλ' ἐὰν ἡ ψυχὴ ἢ ἰσχυρά, ἐὰν ἢ καρτερικὴ, ἐπέρχεται χρόνος καθ' ὃν ἡ πάλιν καθίσταται ἦττον ζωηρά, ἡ δὲ νίκη ἦττον ἐπίπονος φαίνεται τότε ὅτι τὰ ἀπειθῆ ἐλατήρια ἀτελοῦς ἐνεργείας κάμπτονται δι' ἐπιμόνου ἐφαρμογῆς· πάραυτα ἡδεῖα εἰρήνη ἀντικαθιστᾷ τὴν παραχρῆν τῆς πάλιν, τὸ δὲ ἀγαθόν ἐκτελεῖται ἄνευ προσπαθείας, ἀνευ μάχης. Ἡ ψυχὴ δὲν ταράττεται πλέον μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, δὲν ἐκλέγει πλέον, δὲν βλέπει πλέον τὸ κακόν, δὲν βλέπει ἢ μόνον τὸ ἀγαθόν, ὡς πρὸς αὐτὴν βλέπειν τὸ ἀγαθόν καὶ πράττειν αὐτό ἐστὶ τὸ αὐτό.

Ἄλλ' ἀπατώμεθα· ἡ κατάστασις αὕτη ἐστὶν ἀνεπίκτος εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἐστὶν ἰδεώδης, ὁ ἄνθρωπος ἀδιαλείπτως τείνει εἰς αὐτήν, δύναται ἐνίοτε νὰ πλησιάσῃ ἄλλ' οὐδέποτε νὰ φθάσῃ εἰς αὐτήν. Ἐξετάζοντες τοὺς διαδοχικοὺς τύπους τῆς ἐλευθερίας, ὑψοῦμεν ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν, ἀπὸ πρῶτου εἰς πρῶτον, ὑπερέβημεν τὸ ὅριον τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος, ὑψώσαμεν τὰ ὄμματα εἰς ἀνωτέρους χώρους, διεῖδομεν, ἐσκιαγραφήσαμεν τὴν θεῖαν ἐλευθερίαν. Ὁ τῆς θείας ἐλευθερίας τύπος ἐστὶν ὄντως ἡ ἀγιότης, πᾶς ἄλλος ἐστὶν ἀπείρους ὑποδεέστερος αὐτοῦ. Πασιδὴλόν ἐστὶν ὅτι δὲν δυνάμεθα ἄνευ βλασφημίας ν' ἀποδώσωμεν τῷ Θεῷ τὸν πρῶτον ἐκείνων τύπων τῆς ἐλευθερίας, ὃν ἀπηντήσαμεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ὁ Θεός δὲν δύναται νὰ πράξῃ τὸ κακόν. Ἐὰν τὸ κακόν οὐκ ἦ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀποτέλεσμα καθαρῶς ἀγνοίας, μετέχει ὅμως τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς φυσικῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας. Ὁ ἄνθρωπος πράττει τὸ κακόν, ὥσπερ εἶδομεν, οὐχὶ δι' αὐτὸ τὸ κακόν, ἀλλὰ διώκων τὴν εὐδαιμονίαν. Μᾶλλον πεφωτισμένος ἤθελον ἐνοήσῃ ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία ἐστὶν ἀχωρίστος τῆς ἀρετῆς, καὶ δὲν ἤθελον ἐξαντλήσει εἰς ἀπονενοημένην πάλιν τὸ κάλλιον ἡμῖν τῆς ζωῆς του. Τῷ Θεῷ τῷ ὑπερτάτῳ νοητικῷ ὄντι ἡ πάλιν αὕτη, ἡ ἀγνοία αὕτη δὲν δύνανται νὰ ὑποθεθῶσιν ἄνευ παχυλῆς ἀντιφάσεως.

Δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν περὶ τοῦ Θεοῦ ὅτι προτιμᾷ τὸ ἀγαθὸν πρὸ τοῦ κακοῦ; Γάρα σχηματίζομεν ἀρκούντως ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τῆς τελειότητος του, ἀποδίδοντες αὐτῷ τὸν δεῦτερον τύπον τῆς ἐλευθερίας, ὃν ἰδίως ἀπεκαλέσαμεν ἀρετὴν; Δὲν τὸ πιστεύομεν. Ὑποτιθέμεν τὸ πρῶτον ὅτι ὁ Θεός διατάζει μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, ὅτι καταβάλλει προσπάθειας, ὅτι βουλεύεται ταῦτα, βυβαίνουσι τὴν μεγαλειότητά

του διά τῶν ἀδυναμιῶν τῆς ἀθλίας ἡμῶν φύσεως. Ὑποτιθέ-
 ντες μόνον ὅτι ἐκλέγει ἄνευ διαταγῆς καὶ ἄνευ πάλης, καὶ
 τότε ἀνθρωποποιούμεν τὸν Θεόν. Ὅπως ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἐκ-
 λέξῃ μεταξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ δέον νὰ ᾖ ἰκανὸς νὰ ἐκ-
 πράξῃ τὸ κακόν. Ὅθεν τοῦτο ἀντιφάσκει εἰς τὸ οὐσιωδῶς
 ἀδιάπταιστον τῆς ἀγνότητός του. Δέον ἄρα νὰ ἐξέλθωμεν
 τῶν ἰδεῶν τούτων τῶν ἀνθρωπίνων καὶ νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ
 Θεὸς πράττει τὸ ἀγαθὸν χωρὶς νὰ ὑπόκειται εἰς τὴν ἀνάγκην
 τῆς σκέψεως καὶ ἐκλογῆς. Θὰ εἰπώσω ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδὲν
 ἐλεύθερος τοῦ πράξει τὸ ἀγαθόν, ἐὰν οὐκ ᾖ ὡσαύτως ἐλεύθε-
 ρος τοῦ πράξει τὸ κακόν καὶ ὅτι ἡ σκέψις καὶ ἡ ἐκλογὴ εἰσὶν
 οὐσιώδεις ὅροι τῆς ἐλευθερίας; Ἐπιλανθάνονται οἱ ταῦτα λέ-
 γοντες ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ψυχολογικὴ ἀνάγκη
 ἀπεκάλυψεν ἡμῖν ἠθικὴν κατάστασιν εἰς ἣν ἡ ἕξις καταργεῖ
 καὶ σβεννύει βαθμηδὸν τὴν σκέψιν, τὴν ἐκλογὴν, τὴν ἰδέαν
 τοῦ κακοῦ. Ὅτι ὁ ἀνθρώπος καθίσταται, ὅτι τοῦλάχιστον
 σπεύδει διὰ τῆς ἕξεως νὰ καταστῇ, ὁ Θεὸς ἔστιν ἐκ φύσεως.
 Ἡ ἀγίότης οὐκ ἔστι διὰ τὸν ἀνθρώπον οὕτως εἰπεῖν ἢ συμβε-
 βηκὸς παροδικόν, ὡς πρὸς τὸν Θεόν ἔστιν ἡ ἰδία οὐσία του. Ὁ
 ἀνθρώπος ὑψοῦται ἐπιμόχθως ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν τοῦ ἰδε-
 ωδοῦς τῆς ἀγιότητος, τὸ ἰδεῶδες τοῦτό ἐστιν ὁ Θεός. Ἀπὸ
 τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν Θεόν τὸ οὐσιώδες τῆς ἐλευθερίας δὲν με-
 τεβλήθη, μόνον ἐξηγησθή. Ἡ δραστηριότης, τὸ νοητικόν, ἡ
 σκοπιμότης, πᾶν τὸ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἐλευθερίᾳ τελεσιουργόν
 καὶ θετικὸν ἀνευρίσκειται ἐν τῇ θεῖᾳ ἐλευθερίᾳ: τὸ παῖσιμα, ἡ
 ἀθλιότης, ἡ ἀρεσις, ἡ προσπάθεια, ἡ σκέψις καὶ αὐτὴ ἡ ἐκ-
 λογὴ, ταῦτα μόνον ἐξαφανίζονται, πολὺ δὲ μακρὰν τοῦ νὰ
 πάθῃ ἀλλοιωσίν τινα ὁ θεὸς τῆς ἐλευθερίας τύπος φαίνεται
 ὅτι τὴν θεωροῦμεν τότε ἄνευ καλύμματος ἐν τῷ πληρώματι
 τῆς καὶ ἐν τῇ ἀπειρῷ αὐτῆς ἀγνότητι.

Ἀναλάβωμεν τὸ ἐκλεχθὲν παραδειγμα: ὅπως ἐμμεῖνω πι-
 στὸς εἰς τὴν φιλίαν καὶ εἰς τὴν τιμὴν διατηρῶ τὸ ἐμπιστευ-
 θέν μοι μυστικόν. Ἡ πράξις αὕτη ἔχει σκοπὸν τινα, ὁ δὲ σκο-
 πὸς οὗτός ἐστι νὰ ἐπιτελέσω τὸ καθήκον μου. Ἄλλ' ἐπὶ τίνι
 ὄρω ἀπεφάσισα νὰ τείνω πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον; ἐπὶ τῷ ὄρω
 τοῦ νὰ παρορμηθῶ ὑπὸ αἰτίων τινῶν, καὶ τινῶν αἰτίων; εἰσὶ
 πρόδηλα; τοῦτο μὲν ἡ συνείδησις τῆς ὑποχρέωσός εἰς ἣν
 εἰμι τοῦ τηρῆσαι τὴν ὑπόσχεσίν μου, τοῦτο δὲ ἡ ἀνάγκη τοῦ
 διατελεῖν ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ ἀπόντος φίλου
 μου καὶ μετὰ τοῦ αἰσθημάτων τῆς ἰδίας μου ἀξίας. Ἀφέτετε
 ἐκ τῆς πράξεώς μου τὰ αἴτια ταῦτα, δὲν ἔχει πλέον σκοπὸν,
 δὲν ἔχει πλέον ἀληθῆ σκοπιμότητα, οὐκ ἔστι πλέον δυνατὴ.
 Ἐπειδὴ ὑπέθεσάτε ὅτι ἡ πράξις αὕτη μοὶ ἐφάνη καλὴ καθ' ἑ-
 αυτὴν χωρὶς νὰ ὑπολάβω αὐτὴν ὑποχρεωτικὴν, οὐδὲν ἔθε-
 λον ὑποκλίней πρὸς ἐκτέλεσίν τῆς ὑπόθεσάτε ὅτι οὐδὲν ἐν τῇ
 καρδίᾳ μου ἤθελε μὲ παροτρύνει νὰ διατηρῶ τὸ ἐμπιστευ-
 θέν μυστικόν, ἤθελε διαφύγει τῶν χειλέων μου, ἡ τοῦλάχιστον
 μόνη ἡ τύχη ἤθελεν ἀποφασίσει περὶ τῆς διατηρήσεώς του.
 Ἐντελῶς λοιπὸν ἐναργῆς ἔστιν ὅτι πᾶς σκοπὸς ὑποτίθῃσιν αἰ-
 τίων τι, ὡς περ πᾶν αἴτιον ὑποτίθῃσιν σκοπὸν τινα, πράξις δὲ

τις ἐστερημένη τοῦ ἐνός τῶν δύο τούτων στοιχείων καθίστα-
 ται ἄσκοπος. Εἰσὶν αἱ ἄσχημοι ἐκεῖναι πράξεις περὶ ὧν ἀναφέ-
 ρει ὁ Πείδ, καὶ ἄς μετ' ἐκπλήξεως ἡμῶν βλέπομεν ἐπανα-
 λαμβανομένους ὑπὸ τοῦ Βοσσοῦτου. Τὸ νὰ ἐκλέξω ἐν νόμισμα
 μεταξὺ πολλῶν ὁμοίων, τὸ νὰ φέρω τὴν χεῖρα πρὸς τὰ δεξιὰ
 μᾶλλον ἢ πρὸς τ' ἀριστερά εἰσι βεβαίως πράξεις ἄνευ σκο-
 ποῦ, ἀλλ' εἰσὶν ὡσαύτως πράξεις ἀδιάφοροι καὶ ἄσκοποι, ἐξαρ-
 τώμεναι ἐκ τοῦ ἐνοστικτοῦ ἢ ἐκ τῆς ἕξεως, οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ
 αὐτεξουσίου. Ὅταν ὁ στρατιώτης βαδίξῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ
 ἢ βούλησίς του ἔστι νὰ ὑπακούῃ τῷ ἀρχηγῷ του, νὰ ὑπερα-
 σπίζῃ τὴν ζωὴν του, νὰ ὑπηρετῇ τὸν τόπον του ἔχει δὲ τὰ
 πρὸς ταῦτα παροτρύνοντα αἴτια: ἀλλὰ νὰ κινήσῃ τοὺς μυῶ-
 νας τοῦ σώματος οὕτω μᾶλλον ἢ ἄλλως τοῦτό ἐστιν ἀποτέ-
 λεσμα τοῦ ἐνοστικτοῦ τῆς φύσεως, οὐχὶ δὲ αὐτοῦ. Οὐδεὶς δι-
 σταγματὸς προσέτι ὅτι ἡ τῆς φύσεως πράξις ἔχει ἀείποτε τὸν
 σκοπὸν τῆς, τὸν λόγον τῆς, τὸ αἰτιὸν τῆς μέχρι τῆς τελευ-
 ταίας λεπτομερείας τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων. Ἡ ἀρχὴ τοῦ
 ἀρκούντος λόγου, ἣν πᾶν εἰκαίως περιφρονεῖ ὁ Πείδ, δὲν ὑ-
 πόκειται εἰς οὐδεμίαν ἐξαίρεσιν. Ἐναργῆς ἔστι μόνον ὅτι ἐὰν
 ἀνεγέννητε ὀλοκλήρον τὴν πράξιν εἰς τὸ ἄτομον ἀντὶ νὰ τὴν
 διανεμήτε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς φύσεως δύνασθε νὰ εἴπητε
 ὅτι ἡ πράξις αὕτη ἐν τισὶ τῶν μερῶν τῆς δὲν ἔχει αἴτιον.
 Δὲν ἔχει αἴτιον, ἀλλ' ὡσαύτως δὲν ἔχει σκοπὸν, δὲν εἶνε ἀ-
 ποτέλεσμα τῆς νοήσεως, δὲν ἔχει οὐδένα χαρακτῆρα τῆς ἐ-
 λευθερίας. Ἀπατᾶται ἄρα παραδόξως ὁ θεωρῶν τὴν οὐσιώδη
 βᾶσιν τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ ἀδιαφορίᾳ: ἐξευτελιζει τὴν ἀν-
 θρωπίνην ἐλευθερίαν, περιορίζων αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἀθλίου κύ-
 κλου τῶν μᾶλλον ἀσχημῶν πράξεων τῆς ζωῆς: παρασκευαζει
 τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς θεῖας ἐλευθερίας, ὑποτιθεὶς αὐτὴν τυ-
 φλὴν ἢ ἰδιότροπον, ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ τὴν καταστήσῃ ἀνε-
 ξάρτητον.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ
 ΙΣΤΟΡΙΑ
 ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΗΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΤΑ ΙΠΠΟΤΩΝ
 (ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ)

Ὁ βασιλεὺς ἀποχαριετίζει τὴν βασιλισσαν καὶ ἀποθμει.
 Ἡ καλὴ βασιλισσα κἀθηται πρὸ τοῦ παραθύρου ἀναμένουσα
 τὴν ἐπάνοδόν του. Ἀπὸ τῆς πρωῆς μέχρι τῆς νυκτὸς παρα-
 τηρεῖ εἰς τὸ διάστημα μετὰ τσαύτης προσηλώσεως, ὥστε ἡ
 ὄρασίς τῆς ἐξασθενεῖται. Ἀπὸ τοῦ ὄρθρου μέχρι τῆς βαθείας
 νυκτὸς δὲν παύει βλέπουσα τὴν πεδιάδα, ἀλλ' ὁ ἀγαπητὸς
 τῆς δὲν ἐπανερχεται, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῆς βλέπουσι μόνον τὰς
 κνίδας τῆς χιόνος, αἵτινες ἐντὸς ὀλίγου καλύπτουσι τοὺς ἀ-

γροὺς ὡς λευκὴ σινδὼν. Ἐννέα μῆνες παρέρχονται οὕτω, — καὶ
 τέλος τὴν νύκτα τῆς προτεραίας τῶν Χριστουγέννων τίκει
 θυγάτριον.

Τὴν ἐπιούσαν, λίαν πρωὶ, φθάνει ὁ τῶσαν ἀνυπομότως προσ-
 μενόμενος ξένος. Ἠρχετο ἐκ τοῦ μακρόθεν. Ἡ καλὴ βασι-
 λισσα τὸν παρετήρησεν ἐπὶ μακρόν, ἐστίαζε βαθεῶς, καὶ μὴ
 δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὴν μεγάλην χαρὰν ἀπέθανε τὴν
 αὐτὴν πρωῖαν, πρὸ τῆς θείας λειτουργίας.

Ἐπὶ μακρόν ὁ βασιλεὺς ἔμεινε ἀπαρηγόρητος: ἀλλὰ τί ἡ-
 δύνατο νὰ πράξῃ; ἦτο καὶ αὐτὸς ἀσθενὴς θνητὸς, ὡς πᾶς ἄλ-
 λος, καὶ μετὰ ἐν ἔτος, ἀφιερῶθῃ εἰς τὸ πένθος τῆς μακαρίτι-
 δος, ἐνυμφεῦθη ἐκ νέου, ἐπιλήσμων τῆς παρελθούσης εὐτυ-
 χίας του. Ἡ νέα βασιλισσα, πρέπει νὰ τὸ εἰπώμεν, διεκρίνετο
 ἐπὶ ἐξῆχῳ καλλονῇ. Ἦτο βασιλισσα τῷ ὄντι καθ' ὅλα, ὑψη-
 λή, ροδινὴ καὶ λευκὴ τὴν ὄψιν, ἀγγινοίας σπανίας, πλήρης
 προτερημάτων, ἀλλ', ἐν ἀντιθέσει, πείσμων καὶ ζηλότυπος.

Ἐίχε λάθει ὡς προῖκα μαγικὸν κάτοπτρον. Τὸ κάτοπτρον
 τοῦτο εἶχε τὴν ιδιότητα νὰ ὁμιλῇ, ὡς ἄνθρωπος. Μόνον μετ'
 αὐτοῦ ἐπεθύμει νὰ διαλέγηται, διότι ἐν αὐτῷ ἐφαίνετο χα-
 ρίεσσα καὶ γλυκεῖα. Μετ' αὐτοῦ ἠστείεζο χαριέντως, καὶ
 ἐρωτοτροποῦσα τὸ ἥρώτα:

— Εἰπέ μου, μικρὸν καὶ κομψόν μου κάτοπτρον, ἀλλ' ἐπέ-
 μου ὄλην τὴν ἀλήθειαν—δὲν εἰμαι ἐγὼ ἡ ὠραιότερα τοῦ κό-
 σμου, ἡ λευκότερα, ἡ ροδινωτέρα;

Καὶ τὸ κάτοπτρον τῇ ἀπήντα:

— Εἰσαι ὠραία ἀναμφιβόλως, καὶ σὺ μεταξὺ ὀλοκλήρου
 τοῦ κόσμου εἰσαι ἡ λευκότερα καὶ ἡ ροδινωτέρα.

Ἡ βασιλισσα ἐρρήγνυτο εἰς γέλωτα, ὕψου τοὺς ὤμους, ἐ-
 τόξευε περὶ ἑαυτὴν βλέμματα ἰκανοποιήσεως βρενθυομένη, καὶ
 ἐξηκολούθει νὰ ἐγκατοπτρίζηται μετ' ἀλαζονείας.

Ἐν τούτοις ἡ πριγκίπισσα θυγάτηρ τῆς μακαρίτιδος βα-
 σίλισσας ἀνεπτύσσετο καὶ ἦνθει ἐν χάριτι καὶ καλλονῇ. Ἦτο
 λευκὴ μετὰ μελανῶν ὀφρύων, καὶ πρὸς τούτοις ἔλαμπε διὰ
 τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς γλυκύτητος τοῦ χαρακτῆρος. Ὅταν
 δὲ ὁ πατήρ τῆς ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ, εὔρε-
 δι' αὐτὴν ἀμέσως ὡς μνηστῆρα βασιλόπαιδα, τὸν πρίγκηπα
 Ἐλυσέ. Ὁ διάγγελος τοῦ πρίγκηπος ἀφίκετο, ἵνα ζητήσῃ
 τὴν χεῖρά τῆς ἢ αἴτησις ἐγένετο ἀποδεκτὴ—ὁ βασιλεὺς ἔ-
 δωκε τὸν λόγον του καὶ παρεχώρησεν ὡς προῖκα εἰς τὴν πριγ-
 κίπισσαν κόρην του ἐπτὰ μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις, καὶ ἐ-
 κατὸν τεσσαράκοντα ἐπαύλει.

Ἐμελλόν νὰ τελέσῃσι τοὺς ἀρραβῶνας: ἡ βασιλισσα στο-
 λιζομένη διὰ τὴν ἐορτὴν ἐνόησεν τοῦ μικροῦ αὐτῆς κατόπ-
 τρου, ἤρξατο νὰ τὸ ἐρωτᾷ ἐκ νέου:

— Εἰπέ μου, μικρὸν μου κάτοπτρον, τῷ ἔλεγε, δὲν εἰμαι
 ἐγὼ πάντοτε ἡ ὠραιότερα ὄλων, ἡ λευκότερα, ἡ ροδινωτέρα;
 Καὶ τὸ κάτοπτρον ἀπήντα:

— Εἰσαι ἀναντιρρήτως ὠραία, ἀλλ' ἡ νέα πριγκίπισσα εἶ-
 ναι θελτικωτέρα σοῦ καὶ ροδινωτέρα.

Ἡ βασιλισσα εἰς ταῦτα ἐσκήρτησεν ἐκ θυμοῦ, καὶ ὕψουσα

ἀπειλητικῶς τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα ἐκτύπησε τὸν πόδα
 τῆς ἐπὶ τοῦ δαπέδου.

— Ἄ! μισαρὲ ψεῦστα, ἀνεφώνησεν. Πῶς τολμᾶς νὰ μὲ
 ἀπατᾶς οὕτω; Πῶς; ἡ πριγκίπισσα εἶναι δυνατόν νὰ συγ-
 κριθῇ πρὸς ἐμέ; θὰ τὴν ἐπαναφέρω εἰς τὴν θέσιν τῆς, καὶ θὰ
 τὴν τιμωρήσω διὰ τὴν ἀνοησίαν τῆς. Εἶναι δυνατόν νὰ ἀνε-
 πτύχθῃ τοσοῦτον; Τί τὸ παράδοξον ἐὰν εἶναι λευκὴ; ἡ μή-
 τηρ τῆς ἐν τῇ ἐγκυμοσύνῃ τῆς δὲν ἔπαυσε θεωροῦσα τὴν
 χιόνα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διαμφισθητῆσῃ τὰ θέλ-
 γητρα τῆς βασιλίσης τῆς! Ἔστω! ὁμολόγησον, ὁμολόγησον
 ὅτι ἐψεύσθης, καὶ ὅτι ἐγὼ εἰμαι ἡ ὠραιότερα: καὶ ἐὰν διέ-
 τρεχον τὴν εὐρείαν ἡμῶν αὐτοκρατορίαν ἢ ὀλοκλήρον τὸν κό-
 σμον δὲν θὰ εὕρισκον ἐφάμιλλον ἐμοῦ.

Τὸ μικρὸν ὅμως κάτοπτρον ἀπεκρίθη:

— Ἐν τούτοις ἡ πριγκίπισσα εἶναι θελτικωτέρα σοῦ,
 λευκότερα, ροδινωτέρα.

Ἡ βασιλισσα τότε, πλήρης μαύρου θυμοῦ, ἔρριψε τὸ κάτοπ-
 τρον εἰς τινὰ γωνίαν. Εἶτα προσεκάλεσε τὴν ἀκόλουθόν τῆς
 καὶ τὴν διέταξε νὰ ὀδηγήσῃ τὴν πριγκίπισσαν εἰς τὸ βάθος
 τῶν μεγάλων δασῶν, νὰ τὴν δεσμεύσῃ καὶ νὰ τὴν ἀφήσῃ
 οὕτως ὑπὸ μεγάλην ἐλάτην, βορρὰν τῶν πεναλέων λύκων.

Ἐν τούτοις ἡ μυριόφωνος φῆμη διατυμπανίζει μετ' ὀλίγον
 ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἐξηφανίσθη. Ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ
 μέλλων του γαμβρὸς εὕρισκοντα ἐν ἀπελπισμῷ: ἀλλ' ὁ τε-
 λευταῖος δὲν ἠδύνατο ν' ἀντίσχι εἰς τὴν μεγάλην δυστυ-
 χίαν. Ἀπευθύνει πρὸς τὸν Θεόν, τοῦ ὁποῖου ἐκλιπαρεῖ τὴν ἀ-
 ρωγὴν, διάφυρον προσευχὴν — κατόπιν σπεύδει νὰ διατρέξῃ
 τὴν γῆν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἡμίσεως τῆς ψυχῆς του, καλῶν
 μεγαλοφώνως τὴν ὠραίαν του μνηστῆρα.

Αὕτη ἐν τούτοις ἐπλανᾶτο εἰς τὰ δάση, καὶ βαδίξουσα
 πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς παρετήρησε τέλος, μόλις ἀνέτελλεν
 ἡ ἠώς, μονήρη τινὰ ἔπαυλιν. Ὁ μέγας κύων, ὅστις τὴν ἐφρού-
 ρει ἐρρίφθη κατ' αὐτῆς μανιωδῶς ὕλακτων, ἀφνης ὅμως με-
 ταβαλὼν ἦθος ἤρξατο νὰ τὴν περισαίη. Εἰσῆλθε λοιπὸν ἀ-
 φόβως εἰς τὴν αὐλήν. Ἐβασίλευε βαθεῖα σιωπὴ. Ὁ κύων τὴν
 ἠκολούθει πρὸς καὶ εὐπειθῆς ὡς οικεῖαν.

Ἐγγιζούσης τῆς ὥρας τοῦ δείπνου ἤκουσε κλπασμὸν ἱπ-
 πων εἰς τὴν αὐλήν. Παρευθὺς εἰσῆλθον ἐπτὰ ἱππῶται, ἐπτὰ
 ὠραῖοι καὶ μακρομύστακες νεανῖαι. Ὁ πρεσβύτερος, ρίπτων
 βλέμμα περὶ ἑαυτὸν, ἐξεπλάγη διὰ τὴν καθαρῖότητα καὶ διὰ
 τὴν καλὴν διευθέτησιν τῶν ἐν τῇ ἐπαύλει.

Τότε ἡ πριγκίπισσα παρουσιάσθη καὶ πλησιάσασα αὐτοὺς
 τοὺς ἐχαίρετισε βαθεῶς. Ἐξήτησε συγγνώμην ἐρυθροῦσα, διότι
 ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ἀπρόσκλητος. Ἀμέσως δ' ἀνε-
 γνώρισαν καὶ οἱ ἐπτὰ ἐκ τῆς φωνῆς τῆς καὶ ἐκ τοῦ ἐπιβάλ-
 λοντος ἐξωτερικοῦ τῆς ὅτι εἶχον τὴν τιμὴν νὰ δεχθῶσιν ἐν τῇ
 κατοικίᾳ τῶν πριγκίπισσαν. Προσέφεραν αὐτῇ τὴν τιμιτικὴν
 θέσιν, παρέθηκαν τὰ ἐκλεκτώτερα τραγήματα καὶ παρουσία-
 σαν αὐτῇ κύπελλον πλήρες γενναίου οἴνου: ἀλλ' αὕτη οὐδε-

νός ήθελήσε να άπογευθῆ; έδέχθη μόνον πλακοῦντα. Δίσθανομένη δέ μέγαν κάματον εζήτησε τήν άδειαν να άποσυρθῆ. Πάντες τότε συνώδευσαν αὐτήν εἰς ώραιόν δωμάτιον, πλουσίως διακεκοσμημένον, να αναπαυθῆ.

Οἱ έπτά άδελφοί κατελήφθησαν υπό σφοδρού πρὸς αὐτήν πάθους. Πρωίαν τινά παρουσιάσθησαν πάντες ένώπιον αὐτῆς. Ὁ πρεσβύτερος έλαβεν άμέσως τόν λόγον. Νέα κόρη, λέγει αὐτῆ, γνωρίζεις οτι εἶσαι άδελφή δι' ήμᾶς; Εἶμεθα έπτά, και οἱ έπτά σε άγαπῶμεν. Πάντες θά σε έποθυμουν δια σύζυγον, τοῦτο όμως δέν είναι δυνατόν σε καθικετεύομεν λοιπόν δι' άγάπην τοῦ Θεοῦ, να επαναφέρης τήν εἰρήνην μεταξύ ήμῶν, — εκλεξόν γενου σύζυγος ενός εζ ήμῶν, και δια τους λοιπούς θά εἶσαι άφρωσιωμένη άδελφή. Ἄλλα πῶς; σιωπᾶς; διατί δέν άποκρίνεσαι; πρὸς τί ή σιγή αὐτή; Κατὰ τύχην ἄρα γε δέν σε εύαρεστεί ή αίτησίς μας ή νομίζεις ήμᾶς άναξιους, ώστε να αξιωμεν τήν χειρά σου;

— Ὡ! ώραιόι μου ιππόται! ὦ! προσφιλέστατοι άδελφοί μου! τοῖς άποκρίνεται ή πριγκήπισσα. Πῶς θέλετε να σας άπαντήσω, — οὐδένα εζ ήμῶν προτιμῶ πλειότερον τοῦ άλλου. Εἶσθε ὅλοι γενναῖοι και εύγενεῖς, σας άγαπῶ ὅλους εκ βάθους καρδίας, εἶμαι όμως προσδεδεμένη πρὸς άλλον. Ὁρκίσθην εἰς τόν πρίγκηπα Ἐλυσε, τόν ὅποιον άγαπῶ και εἰς τόν ὅποιον και μόνον άνήκω.

Οἱ άδελφοί έμειναν επί τινά στιγμὴν σιγηλοὶ και εκπεπληγμένοι.

— Συγγώρησον, επανέλαβεν ὁ πρεσβύτερος. Ἐάν εχῆ οὕτω δέν θά σοι ὁμιλήσωμεν επί πλέον. Ἄλλως τε δέν ὑπάρχει τι προσβλητικόν.

— Δέν δυσηρεστήθη, απήντησε χαμηλοφώνως, και δέν πταίω εγῶ, διότι, μη οὔσα πλέον ελευθέρα, δέν ήδυνήθην να δεχθῶ ως σύζυγον ένα εζ ήμῶν.

Οἱ έπτά ιππόται τήν εχαιρέτισαν βαθείως και άπεμακρύνθησαν έν σιγή. Ἄπο τῆς ήμέρας ταύτης επανέλαβον τήν προτέραν τακτικὴν τοῦ βίου των οὐδεμία πλέον αντίζηλία ετάρασσε τήν μεταξύ αὐτῶν καταστάσαν εἰρήνην.

Ἐν τούτοις ή μοχθηρά βασίλισσα διελογίζετο άκόμη τήν ώραιάν ήμῶν πριγκήπισσαν, και εζηκολούθει να τήν μισῆ, εἰ και δέν έπίστευεν αὐτήν ζῶσαν. Ἦτο μάλιστα λίαν παρωργισμένη κατὰ τοῦ μικροῦ αὐτῆς κατόπτρου, τὸ ὅποιον δέν ήθελε πλέον να συμβουλευθῆ. Τέλος ήμέραν τινά εύρισκομένη έν εύθυμίᾳ, και παρὰ τὸ σύνθητες άπληστος φιλοφρονήσεων, εζηγαγεν αὐτὸ τῆς γωνίας, εἰς ήν τὸ εἶχε ρίψῆ; έγκατοπτρίζομένη δέ μετ' αὐταρεσκείας και βρενθυομένη πρὸ αὐτοῦ, τῷ λέγει μετὰ μειδιάματος φιλαρέσκου:

— Καλήν ήμέραν, μικρόν μου κάτοπτρον, εἶπέ μου τήν αλήθειαν, δέν εἶμαι πάντοτε ή ώραιότερα, ή λευκότερα, ή ριθινωτέρα;

Και τὸ κάτοπτρον τῆ άπεκρίθη:

— Εἶσαι άναμφιδόλως ώραιά, άλλ' έντός των μεγάλων

δασῶν μεταξύ έπτά ιπποτῶν κρύπτεται κοσμία νεάνις, και ζῆ εκεί άπέραντον βίον. Ἦ νεάνις λοιπόν αὐτῆ εἶναι ώραιότερα σου.

Ἦ βασίλισσα τότε εζάλλως προσεκάλεσε τήν άκόλουθόν της. — Τί επραξας; πῶς ετόλμησες να με άπατήσης; άνέκραξεν ὠχρὰ εζ ὄργῆς.

Ἦ άκόλουθος ὠμολόγησε τὸ πᾶν λεπτομερῶς.

Ἦ μοχθηρά βασίλισσα εξεργάγη εἰς άπειλάς, και ώρκίσθη ν' άπωλέσῃ μάλλον τήν ζωήν της ή να άφήσῃ τήν αντίζηλόν της έν τῆ ζωῆ.

Πρωίαν τινά ή νεαρά πριγκήπισσα άναμένουσα τους άγαπητούς αὐτῆς άδελφούς έκλωθε σύννος πρὸ τοῦ παραθύρου της. Αἶφνης διετάραξαν τὰς σκέψεις της αἱ μανιώδεις ὕλακαι τοῦ φρουροῦντος κυνός. Προσβλέψασα άμέσως εἰς τήν αὐλήν, παρετήρησε γηραιάν καλογραίαν, φέρουσαν μεγάλην ράβδον και ὑπερασπιζομένην κατὰ τοῦ κυνός.

— Περίμενε, καλή μου γραῖα, περίμενε, εφώναξεν ή πριγκήπισσα, θά ελθῶ άμέσως να τὸν περιορίσω και να σε ελεήσω.

— Ὡ! ώραιά μου κόρη! απήντησεν ή καλογραῖα, θά με καταφάγη, δέν δύναμαι να άπαλλαγθῶ τούτου. Κατάβα επί στιγμὴν να τὸν καθισυχάσης.

Ἦ πριγκήπισσα λαμβάνει τεμάχιον ἄρτου δια τήν γραίαν και κατέρχεται τὰς βαθμίδας τῆς ὑπαίθρου κλίμακος: ὁ κύων όμως, οὔτινος αἱ ὕλακαι έπολλαπλασιάζοντο ρίπτεται, εἰς τους πόδας της και τήν έμποδίζει να προχωρήσῃ. Ἐφαίνετο μάλλον εζηγριωμένος και κακός κατὰ τῆς επαίτιδος, και καθίστατο κατ' αὐτῆς θηριώδης.

— Τί τῷ συμβαίνει; εκραξεν ή πριγκήπισσα: μη δυναμένη δέ να προχωρήσῃ, ερριξε τὸν ἄρτον εἰς τήν γραίαν.

— Εὐχαριστῶ, λέγει αὐτῆ. Ὁ Θεός να σου τὸν άνταποδῶσῃ και να σε εύλογήσῃ: άλλὰ θά σοι δῶσω και εγῶ κάτι τι.

Ἐρριψε δέ και αὐτῆ μῆλον περιχρυσον ὄριμον και τόσοσν ὀπῶδες ώστε ὁ χυμὸς εφαινετο οἰνεὶ άναβλιζῶν. Ὁ κύων σκιρτήσας ἤρξατο πάλιν να ώρύεται: ή βασίλισσα όμως κατῴρθωσε να ὑφαρπάσῃ τὸ μῆλον.

— Φάγε το ώραιά μου κόρη, δια να άποδιώξης τήν μελαγχολίαν, λέγει ή γηραιά επαῖτις.

Χαιρετίζει τήν ώραιάν κόρην και άφανίζεται. Ἦ πριγκήπισσα άνέρχεται εἰς τήν οἰκίαν, άλλ' ὁ κύων τήν άκολουθεῖ άδικακῶς. Τήν παρατηρεῖ δια των εύφῶν ὀμμάτων του, ώστε έλυπεῖτο αὐτήν, και ώρύεται θρηνωδῶς. Θά ελεγε τις οτι έμερίμνα ὅπως τήν έμβάλλει εἰς δυσπιστίαν δια τὸ δῶρον τῆς επαῖτιδος.

— Ἦσυχασε, τοῦ λέγει ή πριγκήπισσα, θωπεύουσα αὐτόν: τί εχεις λοιπόν σήμερα;

Ἐπανέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἴσταται εκ νέου πρὸ τοῦ παραθύρου, και επαναλαμβάνει τήν ήλακάτην, άναμένουσα τους οικοδεσπότης. Κλώθουσα παρατηρεῖ πάντοτε τὸ μῆλον, τὸ ὅποιον ήτο τόσοσν άρωματώδες και δροσερόν, τόσοσν χρυσίζον και ὄριμον, ώστε ενόμιζε τις οτι ήτο πεπληρωμένον μέλι-

τος, και τόσοσν διαφανές, ώστε ήδύνατό τις να διίδη τὰ γίγαρτα. Λαμβάνει τὸν ώραιόν καρπὸν δια των κομφῶν αὐτῆς δακτύλων, τὸν πλησιάζει εἰς τὰ ερυθρὰ αὐτῆς χεῖλη, δάκνει ελαφρῶς δια των λευκῶν αὐτῆς ὀδόντων, και τρώγει μικρὸν τεμάχιον. Πάραυτα ή άγνή κόρη κλονίζεται, ή αναπνοή της διακόπτεται, καταπίπτουσιν οἱ λευκοὶ βραχιόνες της, τὸ μῆλον διεκπίπτει των χειρῶν της, έπισκοτίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ της, κλίνει πρὸ των ιερῶν εικόνων, και μένει οὕτω σιωπηρὰ και άκίνητος.

Ἐντούτοις οἱ έπτά ιππόται επέστρεπον οἰκαδε άμέριμοι και ὑπερήφανοι, κατόπι λαμπροῦ άνδραγαθήματος ὅπου πρὸ ὀλίγου διεκρίθησαν. Ὁ κύων ὅστις άνέμενε τήν επάνοδόν των ρίπτεται πρὸ αὐτῶν ὀρυόμενος γοερώς. Εἶτα τρέχει πρὸς τὸ μέρος τῆς αὐλῆς στρεφόμενος διαρκῶς πρὸς αὐτούς, ὡσεῖ τους προσεκάλει να τὸν άκολουθήσου.

— Τί διέτρεξε; ήρώτησαν οἱ έπτά άδελφοί — μήπως συνέβη δυστύχημά τι; Ἦκολούθουν τὸν κύνα, καλπάζοντες. Φθάσαντες εἰς τήν αὐλήν βλέπουσι τὸν πιστόν αὐτῶν κύνα εφορμῶντα επί τοῦ μήλου. Ὁπερ εύρίσκετο χαμαὶ, καταβροχθίζοντά αὐτό, και πίπτοντα παρευθὺς νεκρὸν πρὸ των ποδῶν των.

Προφανῶς ὁ καρπὸς οὗτος ήτο κεκορεσμένος δηλητηρίου δριμέως.

Ἐν τούτοις εθηκαν τήν πριγκήπισσαν έντός κρυσταλλίνου φερέτρου, και εζήπλωσαν εκεί τὸ ώραιόν αὐτῆς σῶμα. Περὶ τὸ μεσονύκτιον μετέφερον αὐτήν εἰς ερημον ὄρος, και εζήρτησαν αὐτήν δια σιδηρῶν ἀλύσεων έντός σπηλαιου από εζ μεγάλων στύλων οὺς περιέβαλον δια κιγκλιδώματος.

Ποῦ εύρίσκετο κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ πρίγκηψ Ἐλυσε; Περὶέτρεχε τὰ τέσσαρα πέρατα τῆς γῆς πρὸς άναζήτησιν τῆς μνηστῆς του.

Ἄπελπισθείς τότε να επιτύχῃ τι εκ των ανθρώπων, ὁ πρίγκηψ διανοεῖται να άπευθυνθῆ πρὸς τὸν ήλιον.

— Ὁρατε ήλιε, ὅστις μᾶς φωτίζεις; τῷ λέγει. Διατρέχεις καθ' ὅλον τὸ ετος τὸν οὐρανόν, συζευγνύεις τὸν χειμῶνα μετὰ τοῦ θερνοῦ ἔαρος, μᾶς βλέπεις ὅλους, και ήμεῖς ὅλοι βαδίζομεν υπό σε. Εἶπέ μου σε παρακαλῶ, μήπως εἶδες που τήν ώραιάν μου πριγκήπισσαν; Εἶμαι ὁ μνηστήρ της.

— Φίλε μου, άποκρίνεται αὐτῷ ὁ φαεινός ήλιος. Οὐδαμῶς εἶδον τήν πριγκήπισσαν. Τις εἶδε εκν άκόμη εύρίσκηται μετὰ των ζώντων. Ἴσως όμως ή σελήνη, ή γείτων μου, τήν συνήντησέ που ή παρετήρησεν που τὰ ίχνη της.

Ὁ πρίγκηψ Ἐλυσε βαρυαλήγῃς άνέμενε τήν ζοφερὰν νύκτα. Και μόλις ή σελήνη ήρξατο ν' αναφαίνεται ήρώτησε ταύτην δι' ικέτιδος φωνῆς.

— Σελήνη, ὦ! σελήνη, γλυκεῖά μου φίλη! μικρὸν χρυσοῦν κέρα, επιτέλλεις έντός τοῦ βαθέως σκότους, μᾶς φωτίζεις δια των λαμπρῶν σου ὀφθαλμῶν, οἱ δέ άστέρεις οἱ σύνδοοί σου σε

προσβλέπουσιν ερωτικῶς. Εἶπέ μου σε παρακαλῶ, μήπως εἶδες που τήν ώραιάν μου πριγκήπισσαν; Εἶμαι ὁ μνηστήρ της.

— Φίλε μου, τῷ λέγει ή φωτεινὴ σελήνη, δέν εἶδον τήν πριγκήπισσαν, δέν φρουρῶ καθ' ὅλας τὰς νύκτας. Βεβαίως όμως δέν τήν εἶδον όταν εζηφανίσθη.

Ἄ! ὅποιον δυστύχημα! άνέκραξεν ὁ πρίγκηψ.

Και ή ώραιά σελήνη εζηκολούθησεν.

— Ἄλλὰ πρὸς μενον ὀλίγον, ἴσως ὁ άνεμος σοὶ δῶσῃ περισσοτέρας πληροφορίας από ἐμέ: έν τούτοις όμως μη λυπεῖσαι πολῶ.

Ὁ Ἐλυσε, χωρὶς εἰσέτι να άπωλέσῃ τὸ θάρρος, εσπευσε πρὸς άναζήτησιν τοῦ άνέμου, και οτε τὸν συνήντησε τὸν επηρώτησεν οὕτω:

— Ὡ! άνεμε, εἶσαι ισχυρός: σκορπίζονται πρὸ τῆς βίας σου τὰ νέφη, διακυμαίνεις τήν κυανὴν θάλασσαν, τρέχεις παντοῦ ελευθέρως, οὐδέν και οὐδένα φοβεῖσαι πλην τοῦ Θεοῦ ήμῶν τοῦ Παντοκράτορος. Εἶπέ μου σε παρακαλῶ, μήπως εἶδες που τήν ώραιάν μου πριγκήπισσαν; Εἶμαι ὁ μνηστήρ της.

— Παρατήρησον έντεῦθεν λέγει ὁ ὀρηκτικός άνεμος, εκεῖ ὄπισθεν τῆς άργυρᾶς εκείνης πηγῆς εύρίσκηται ὄρος ὕψηλόν εκεῖ θά εύρης σπήλαιον βαθύ, και εἰς τὸ βάθος τοῦ ζοφεροῦ τοῦτου σπηλαιου λικνίζεται επί των ἀλύσεων μεταξύ εζ στύλων φερέτρον κρυστάλλινον. Οὐδέν ίχνος ανθρωπίνων βημάτων καταδεικνύει τὸ ερημον τοῦτο μέρος. Ἐντός τοῦ φερέτρου τοῦτου άναπαύεται ή μελλόνουμός σου.

Ὁ ὀρηκτικός άνεμος εδραμε μακράν, έγκαταλείψας τεθλιμμένον τὸν άτυχῆ πρίγκηπα. Ἐπορεύθη, τήν καρδίαν συντετριμμένος, πρὸς τὸ ὑποδειχθέν ερημον μέρος δια να επανίδῃ τελευταίον τήν ώραιάν αὐτοῦ πριγκήπισσαν. Βαδίζει πάντοτε πρὸς τὰ εμπρός και φθάνει τέλος εἰς άπόκρημον ὄρος. Περὶ αὐτόν τὸ πᾶν εἶναι ερημον και ἄγονον. Ἐπὶ τέλους βλέπει τὸ σπήλαιον και διευθύνεται εσπευσμένως πρὸς αὐτό. Εκεί, έντός τοῦ ζῴφου, άνακαλύπτει τὸ κρυστάλλινον φερέτρον τὸ ὅποιον αἰωρεῖται επί των ἀλύσεων, και έντός τοῦ διαφεγγοῦς τοῦτου φερέτρου ή ώραιά πριγκήπισσα κοιμάται τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου. Τότε βιαίως εφορμᾶ και ρίπτεται ἐπ' αὐτῆς. Τὸ φερέτρον θραύεται, και αἶφνης, ὦ τοῦ θαύματος! ή νεάνις άνοίγει τους ὀφθαλμούς. Παρατηρεῖ περι εαυτῆν εκπεπληγμένη και στενάζει:

Ἄ! πόσον διήρκεσεν ὁ ὕπνος μου!

Ἐγείρεται άναγνωρίζει τὸν μνηστῆρά της, εκπέμπει κραυγήν, και εκρήγνυνται εἰς λυγμούς.

Λαμβάνει ταύτην εἰς τους βραχιόνάς του και τήν μεταφέρει εἰς τὸ φῶς τῆς ήμέρας. Ἄνταλλάσσοσιν ήδεις και άτελευτήτους λόγους, και τοιουτοτρόπως έπιστρέφουσιν εἰς τὸ άνάκτορον τοῦ βασιλέως.

Τήν αὐτὴν ήμέραν ή κακὴ μητριά, μη γνωρίζουσα πῶς να φαιδρύνῃ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς της, μετέβη πρὸς άναζήτησιν τοῦ μικροῦ αὐτῆς κατόπτρου να συνομιλήσῃ επί στιγμὴν μετ' αὐτοῦ;

— Δὲν εἶμαι ἐγὼ ἡ ὠραιωτέρα; τῷ λέγει.

Καὶ τὸ κάτοπτρον ἀποκρίνεται.

— Εἶσαι ἀναντιρρήτως ὠραία, ἀλλ' ἡ νεαρὰ πριγκήπισσα εἶναι ἡ ὠραιωτέρα ὄλων, ἡ λευκωτέρα, ἡ ροδινωτέρα.

Ἡ κακὴ μητριὰ θραύει ἐξ ὀργῆς τὸ μαγικὸν κάτοπτρον τῆς.

Οἱ μελλόνουμοι εἰσέρχοντο τὴν στιγμὴν ταύτην διὰ τῆς μεγάλης θύρας τοῦ ἀνακτόρου.

Ἡ ἐκπληξίς αὐτῆς ὅπταν εἶδεν ἀμφοτέρους ἦτο τὸσαύτη ὥστε τὴν ἐπιούσαν ἀπεβίωσε.

Ἡ θάνατος αὐτῆς δὲν ἐπεβράδυνεν ἐν τούτοις τὸν γάμον τοῦ Ἐλυσέ μετὰ τῆς πριγκηπίσσης, καὶ οὐδέποτε ἀφ' οὗτου ὑπάρχει ὁ κόσμος εἶδε τις παρομοίαν ἐορτὴν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων παρευρέθη καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῇ, καὶ ἐμεθύσθη ἐκ χαρᾶς καὶ ὑδρομέλιτος.

N. I. Δ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Στρατήγημα ἱατρικόν. Ἡμέραν τινα ὁ ἥθοποιὸς Simpson ἦτο ἀσθενής. Ὁ ἱατρός αὐτοῦ C. Ashley ἀνέγραψεν αὐτῷ φάρμακόν τι ὅπερ ἤρνεϊτο καθ' ὀλοκληρίαν νὰ λάβῃ. Ὁ λίαν πνευματώδης ἱατρός διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὸν πάσχοντά του, ἠναγκάσθη νὰ ἐπινοήσῃ τὸ ἐξῆς ἀλλόκοτον στρατήγημα.

Ἡ Harry Simpson παρίστανεν ἐν τινι δράματι, ἐν ᾧ ἦτο καταδικασμένος νὰ πῖν τὸ δηλητήριον ἐν τῇ φυλακῇ του. Αἰφνης καταλαμβάνεται ὑπὸ τρόμου ἰδὼν ὅτι τὸ ποτήριον ὅπερ ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας ἦτο πλήρες ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὀνίσκου ἀντὶ οἴνου τοῦ Porto.

Ἡ ἀμηχανία του ἦτο μεγίστη. Ὁ ποιητὴς τοῦ δράματος εἶχε συμφωνήσει οὕτως εἰπεῖν μετὰ τοῦ ἱατροῦ. Ὁ ἥθοποιός, ἀπαγγέλων μάλιστα κατάλληλον περικοπήν, ἦτο ἠναγκασμένος νὰ δεῖξῃ τὸ κύπελλον κενὸν εἰς τοὺς δημίους.

Ἡ Harry Simpson ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ κατέπιε τὸ ἀηδέστατον φάρμακον.

«Πρέπει νὰ ἐκδικηθῶ». λέγει ὁ δραματιστής.

Καὶ τῷ ὄντι ἐξεδικήθη. Ἀπεβίωσε χωρὶς νὰ ἐξωφλήσῃ τὸν λογαριασμὸν τοῦ ἱατροῦ.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΦΥΓΗΣ

Ἐπρεπε νὰ μὴ μοῦ φύγῃς. καὶ νὰ μὴ μ' ἀφήσῃς μόνον
Νὰ στενάξω καὶ νὰ κλαίω μὲς τῇ νυκτοσκοτιδιᾷ,
Νὰ περνῶ γιὰ σὲ, κυρά μου, τόση λύπη, τόσον πόνο
Καὶ σὰν ἔρχωμ' ἐδωπέρα νὰ μοῦ καίτῃ ἡ καρδιά.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ . . .

ΣΤΟ ΜΙΣΕΜΟ ΤΗΣ

Πᾶψε, ὡς πότε, θάλασσα,
τὰ βογκητά σου; πᾶψε,
'σύχασ' ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ
καὶ κύτταξέ με κλαῖψε.

Βογκᾶς! . . . τὸ μετανόησες;
γιατὶ βαρεῖά στενάξεις;
τὰ σπλάγγνα μου ἀλύπητα
χωρὶς νὰ θῆς μοῦ σφάζεις.

Τί κλαῖς; μοῦ 'πῆρες ἀσπλαγχνῆ
εἰς τὸν ἄφρο σου ἀπάνω
τὸ φῶς μου . . . Πῆς χωρὶς καρδιά
στὸν κόσμον τί νὰ κάνω;

Μῶφυγε! Πά' ἡ ἀγάπη μου
μακρῆνὰ σὲ ξένα μέρη!
πῶς τρελλαινόμενον, πέθαινα,
ποιὸς ξέρε; κι' ἂν τὸ ξέρῃ;

Ποῖος νὰ τολμήσῃ νὰ τὸ πῇ!
ποιὰ γλώσσα νὰ 'ξηγήσῃ
σὰν ἔθλεπά την τ' ἔθλεπα
καὶ νὰ τὸ ξεστομίσῃ;

Πέτετο τότε σεῖς, βουνά,
ἔρμιας, νερά 'κρογιάλι,
ποῦ τὴν ἀγάπη μ' ἔκραζα
τῇ νύχτ' ἀγάλε 'γάλε.

Πέτο, ἀγέρι ἄροσερό,
'πέτο γλυκιὰ Σελήνη,
πῶς ἡ ψυχὴ τῆς βάσταξε
καὶ σκοτεινὸ μ' ἀφίνει!

Πρόφθασε, 'πέ της θάλασσα,
ποῦ φεύγει, θὰ γυρίσῃ;
πῶς 'μπόρεσε, μὲ τί καρδιά
καρδί' ἄλλη νὰ χωρίσῃ;

Ἄς μ' ἀφίνε φύλλο μερτιᾶς
ἐνθύμησι κ' ἐλπιδά . . .
.
.
Θαῦρῶ πῶς βλέπω τὰ χρυσᾶ
μαλλιά της στὴν ἀχτιδά.

Τοῦ Φεγγαριοῦ, στὸ γαλανὸ
γαλὸ ποῦ λαμπυρίζει,
τὸ μάτι της, ποῦ σὰ φτερό
τοῦ κοσσυριοῦ μαυρίζει.

Μές' τὸν ἄφρο σου, θάλασσα,
ξανοίγω, λές, τὸ σῶμα
μές' 'ς τὰ μαργαριτάρια σου,
κοράλλια, 'κερὸ τὸ στόμα! . . .

Τρέξε, καυμένη θάλασσα,
καὶ φέρε μοῦ τὴν 'πίσω
κάποιος μοῦ λέει: «τὴν αὐγὴ
'σ' ἔρμια θὰ ξεψυχήσω . . .».

Δ. ΤΑΒΟΥΛΑΡΗΣ